

Biblioteka Kraków

INFORMATOR CZYTELNICZO-KULTURALNY ISSN 2544-445X

Nagroda Żółtej Ciżemki

14 czerwca 2018 roku – w Klubie Dziennikarzy Pod Gruszką, pani Eliza Piotrowskiej, autorce książki *Wojtek żołnierz bez munduru*, wręczono została Nagroda Żółtej Ciżemki. Książkę wydało Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu w roku 2017. Nagrodę powołała Biblioteka Kraków, a przyznaje ją Kapituła obradująca pod przewodnictwem dyrektora Biblioteki, dra Stanisława Dziedzica, w składzie: prof. dr hab. Alicja Baluch, dr hab. Katarzyna Wądołny-Tatar, dr Anna Skoczek, Marcin Bruchnalski, Izabela Ronkiewicz-Brągiel. Poniżej prezentujemy fragment laudacji prof. dr hab. Alicji Baluch.

Nagrode Żółtej Ciżemki ustanowiono w roku 2017, w setną rocznicę śmierci Antoniny Domańskiej, autorki *Historii żółtej ciżemki*, jednej z najsłynniejszych polskich powieści dla dzieci i młodzieży. Zadaniem nagrody jest wskazywanie najlepszych, wartościowych tematycznie, językowo, a także plastycznie książek dla małych i młodych odbiorców. Mogłyby one wejść na listę lektur szkolnych lub domowych, które warto przeczytać.

Profesor Jerzy Cieślowski definiując literaturę dla dzieci podkreślał jej intersemiotyczny charakter. Na wieloznakowość tekstów literackich dla dzieci składają się bowiem słowa, obrazy i gesty, czyli umiejętność teatralizowania dzieła przez pośrednika lektury lub samego czytelnika, który przebiera się w odpowiednie stroje i odgrywa role postaci utworu. Książka Elizy Piotrowskiej wychodzi naprzeciw

temu postulatowi. Pisarka jest nie tylko autorką opowieści o niedźwiadku Wojtku żołnierzu, ale także ilustratorką tej książki. Te dwie role uzupełniają

fol. Krzysztof Lis

ją się idealnie. Tworząc artystyczną całość przekazu, autorka stworzyła podstawy porozumienia się z dzieckiem, zachęcające je do czytania. Dzieci lubią bajki, a jeszcze bardziej historyjki prawdziwe.

Wojtek, czyli „szczęśliwy wojownik”, bohater książki o niedźwiadku żołnierzu, żyje na pograniczu światów, realnego i fantastycznego. Na obrazkach stoi jak prawdziwy żołnierz na dwóch łapkach, w rzeczywistości na pewno maszerował na czterech; w utworze mówi a raczej komponuje „pamiętnik” będąc przekonany, że wygląda jak jego przyjaciele – ludzie. W pewnym momencie jednak orientuje się, że jest inaczej:

dokończenie na s. 8 →

Dolce far niente, czyli słodkie nieróbstwo

Gdyby ktoś umiał spojrzeć na nas z góry,
zobaczyłby,
że świat jest pełen ludzi biegnących w po-
spiechu, spoconych i bardzo zmęczonych...
Olga Tokarczuk, *Zgubiona dusza*

Wakacje zaplanowane, trasy wytyczone, noclegi zarezerwowane, bagaże spakowane. Jesteśmy w blokach startowych do wakacyjnego wyścigu, dalej, szybciej i więcej.

A może tegoroczny urlop zaplanowaliście Państwo inaczej? Dzieci na koloniach, a Wy spokojnie, leniwie spędzacie czas w mieście, z pietzmem celebując codzienne czynności. Spacer dobrze znanymi ulicami, obiad w maleńkiej knajpce lub wspólne gotowanie, leniwe chwile z książką na ławce w parku lub po prostu słodkie nieróbstwo. W wakacje mamy niepowtarzalną okazję by zwolnić, oddać się refleksji i marzeniom, mamy również szansę odnalezienia drogi do samych siebie.

Kraków oferuje coraz więcej przestrzeni do wypoczynku i rekreacji. Zmieniają się skwery i parki, w których pojawiają się strefy czytania wyposażone w wygodne ławki, leżaki oraz specjalne szafy na książki i czasopisma. Coraz bardziej zadbana jest zielen. Warto spojrzeć na nasze miasto okiem turysty, zauważyć jak się zmieniło, dostrzec wyremontowane kamienie, nowo powstałe obiekty i przygotowane atrakcje.

Biblioteka Kraków czeka na Państwa również w okresie wakacyjnym. W najbliższych dniach trafią do filii ostatnio zakupione nowości, przygotowano też bogaty program wydarzeń kulturalnych w ramach akcji *Wyszehradzkie lato w Bibliotece Kraków*, którą zainaugurowano wystawą *Vačlav Havel na wyciągnięciu ręki*. Przed nami kolejne wystawy oraz wykłady, zajęcia edukacyjne, warsztaty, quizy, spacer po wirtualnych muzeach, zabawy językowe, głośne czytanie fragmentów książek z literatury czeskiej, słowackiej i węgierskiej. Dla każdego znajdzie się coś ciekawego. Nie trzeba wyjeżdżać z miasta, aby dobrze odpocząć. Czekamy na Państwa, w Krakowie nie sposób się nudzić.

Izabela Ronkiewicz-Brągiel

Wyszehradzkie lato w Bibliotece Kraków

Havel, Spiró czy reprezentujący młodsze pokolenie Rankov to autorzy znani polskim czytelnikom. Kultura i literatura naszych sąsiadów Czechów i Słowaków oraz historycznie bliskich nam Węgrów zwykle wywołuje pozytywne skojarzenia. W końcu kto z nas nie zna Krecika czy Rumcajsa? Czy jednak nasza wiedza o przywołanych krajach jest wystarczająca?

Biblioteka Kraków w okresie tegorocznych wakacji postawiła sobie za cel przybliżenie czytelnikom i mieszkańcom miasta dorobku kulturowego i literackiego państw wchodzących wraz z Polską w skład Grupy Wyszehradzkiej – Czech, Słowacji oraz Węgier.

Projekt realizowany wspólnie z Czeskim Centrum w Warszawie, Konsulatem Generalnym Węgier w Krakowie, Konsulatem Generalnym Republiki Słowackiej w Krakowie, Instytutem Słowackim w Warszawie, a także Nowohuc-

kim Centrum Kultury przewiduje wydarzenia poświęcone kolejno Czechom, Węgrom i Słowacji. Już 20 czerwca przypomnieliśmy postaci Vačlava Havla prezentując wystawę – *Vačlav Havel na wyciągnięciu ręki* oraz film *Obywatel Havel*. Miesiąc później, 25 lipca profesor István Kovács, były konsul generalny Węgier w Krakowie, opowie w Klubie Dziennikarzy *Pod Gruszką* o bliskich związkach łączących Polaków i Węgrów. W sierpniu poznamy uroki Bratysławy dzięki wystawie – *Bratysława w Europie – Europa w Bratysławie*, której wernisaż odbędzie się 16 sierpnia.

Bogaty program przygotowano również w filiach bibliotecznych. Na „Wyszehradzkich regałach” będzie prezentowana literatura czeska, słowacka

i węgierska, zainteresowani na bieżąco będą mogli wypożyczać te publikacje. Zaplanowano także: zajęcia edukacyjne poświęcone historii, literaturze, kulturze, tradycjom i zabytkom państw wchodzącym w skład Grupy Wyszehradzkiej, quizy, spacer po wirtualnych muzeach, głośne czytanie fragmentów książek m.in. Zdenka Milera, Vačlava Čtvrta, Silvie Sanży, Vačlava Šuplaty czy Évy Janikovszky, spotkanie poświęcone szlakom turystycznym w Czechach, warsztaty plastyczne, podczas których tworzone będą ilustracje do

czytanych opowieści np. w technice pastelu olejnego, a także zabawy językowe i rozgrywki gier planszowych.

Mamy nadzieję, że dzięki wydarzeniom kulturalnym, ale przede wszystkim zachęcającą do poznania literatury, Biblioteka Kraków przyczyni się nie tylko do lepszego zrozumienia Czechów, Słowaków i Węgrów, ale przede wszystkim do bliższego poznania państw naszego regionu. Nie pozostaje nic innego, jak tylko zapoznać się ze szczegółowym programem Akcji Lato dostępnym na stronie www.biblioteka.krakow.pl i odwiedzić filie Biblioteki Kraków.

Jan Brodowski
Paulina Knapik

Filia nr 9 Biblioteki Kraków znajduje się w zabytkowym budynku pochodzącym z końca XIX wieku, dawnym siedzibie Urzędu Gminnego. Obecnie budynek leży na trasie turystyczno-kulturowej Prądnika Czerwonego, do której należą również m.in. Dworek Pociuszka, Kościół Ecce Homo, Młyn i Folwark Dominikański oraz Kaplica św. Jana Chrzciciela.

W latach 50. ubiegłego wieku budynek stał się częścią miejskiej sieci bibliotecznej. W dokumencie z 1960 r. Filia nosi numer 56, potem, w kolejnych dokumentach niedługo jako Filia 2. W strukturach Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej Filia oznaczona była numerem 6. Aż do 2013 r. zbiory mieściły się w jednym, niewielkim pomieszczeniu. Potem, po przejęciu lokalu po Radzie Dzielnicy III, biblioteka zyskała dodatkową przestrzeń. Zdecydowano, że w nowym lokalu swoje miejsce znajdzie również księgozbiór dla dzieci i młodzieży. Uroczyste otwarcie oddziału dla młodych czytelników miało miejsce w maju 2014 r., a jego patronem został Kłapouchy.

W dniu dzisiejszym Biblioteka udostępniła prawie 14 tysięcy książek. Dojrzała czytelnicy znajdują tutaj nie tylko lubianą klasykę, ale również najbardziej poczytne tytuły z list bestsellerów. Oferuje także interesujące książki popularnonaukowe, m.in. z dziedziny psychologii, filozofii, historii, biografii sławnych ludzi, a także szeroki wybór pracowni. Najmłodszy czytelnicy znajdują duży wybór bajek, baśni i wierszyków. Na uczących się czytać czekają książki z serii *Duża Czcionka*, *Już czytam*, *Czytam sobie* oraz rozmaite elementarze. Starsze dzieci znajdują wiele lubianych serii książek przygodowych, fantastycznych czy obyczajowych, opowiadających o problemach wieku dorastania. Zainteresowani wiedzą o otaczającym nas świecie mogą wybierać spośród książek m.in. o prehistorii, kosmosie, roślinach i zwierzętach, historii, geografii czy nauce o człowieku.

Jako jedyna filia na terenie Dzielnicy III posiadamy także bogatą kolekcję audiobooków. Jest to głównie literatura dla młodszych czytelników, ale także dorośli znajdą u nas coś do posłuchania. Dbamy o to, by zbiór regularnie się powiększał.

W ofercie biblioteki znajdują się również czasopisma: *Zwierzciadło*, *Wiedza i życie*, *Charaktery*, *Kraków*, *Czas Literatury*, *Informator Czytelniczno-Kulturalny Biblioteka Kraków i Świerszczyk*.

Biblioteka, pomimo niewielkiego lokalu, prowadzi działalność kulturalno-edukacyjną. Wiele dzieci z okolicznych przedszkoli przychodzi na warsztaty, lekcje biblioteczne, głośne czytanie oraz spotkania tematyczne, dotyczące pisarzy dla dzieci, ekologii czy zabytków Krakowa. Dysponujemy własnym teatrykiem kukielkowym, organizując przedstawienia teatralne w pomieszczeniu oraz w oknie biblioteki, przygotowujemy ciekawe i nietuzinkowe konkursy oraz zabawy. Od 2012 roku bierzemy udział w Festynie Rodzinnym z okazji Święta Dzielnicy III, promując działania Biblioteki i dając się poznać tym, którzy jeszcze nie korzystali z jej zbiorów i usług.

Zapraszamy nie tylko miłośników książek, ale także tych, którzy w literackim świecie stawiają dopiero swoje pierwsze kroki. Każdy znajdzie u nas coś dla siebie, a niezdecydowanym zawsze służy fachsowa pomocą.

Agnieszka Macherzyńska
Anna Ochenkowska
zdjęcia: **Anna Ochenkowska**

Historia powstania biblioteki datuje się od roku 1963, kiedy to na prośbę Komitetu Blokowego nr 40 założono Punkt Biblioteczny nr 140, prowadzony wówczas społecznie przez Jana Bachlera. Rozpoczął on pracę z 600 książkami (przeważała lit. kryminalnej, a tylko 8% książek popularnonaukowych) dla dorosłych, których zarejestrowano 80. Tak zaczyna się kronika obecnej Filii nr 10, prowadzona przez Danutę Sądel. Kiedy w 1966 roku autorka wpisu zaczęła pracę, punkt biblioteczny został przekształcony w Filię nr 37 Miejskiej Biblioteki Publicznej i miał swoją siedzibę w budynku przy al. 29 Listopada 39. Warunki były trudne. Drewniany barak był zimny, źle oświetlony i miał nieszczęsne okna. Brakowało toalety i bieżącej wody.

W 1973 r. zbiory przeniesiono do pawilonu usługowego przy al. 29 Listopada 59. W nowym, większym lokalu można było organizować przeglądy nowości, wystawy i spotkania autorskie. Nie zabrakło prelekcji, pokazów slajdów i wycieczek. Biblioteka gościła m.in. Natalię Rolleczek, Juliana Kornhausera i redaktora Brunona Rajcę. Od początku biblioteka współpracowała z klubem *Malwa*, mieszczącym się przy ul. Dobrego Pasterza 6, gdzie organizowano większe imprezy z udziałem aktorów scen krakowskich. We współpracy z Muzeum Archeologicznym zorganizowano cykl prelekcji w Klubie Archeologa przy ul. Poselskiej. Od 12 grudnia 1973 roku regularnie odbywały się spotkania Koła Przyjaciół Biblioteki.

Od tamtej pory wiele się zmieniło – nazwa, numer, a nawet siedziba filii. W maju 2011 roku biblioteka przeniosła się do sąsiedniego budynku, w którym znajduje się do dnia dzisiejszego. Dzięki przeprowadzce zyskałyśmy więcej miejsca na zbiory, a także pomieszczenia socjalne, których tak bardzo brakowało w poprzednim lokalu.

Dzisiaj Filia nr 10 oferuje ponad 17 tysięcy książek dla dorosłych i dzieci, dostęp do dwóch stanowisk kom-

puterowych, drukarki, skanera i kserokopiarki. Nie ma odrębnej czytelnicy, ale każdy może usiąść przy stoliku i skorzystać z prasy. W tym roku prenumerujemy: *Gazetę Wyborczą*, *Cha-*

raktery, *Wysokie Obcasy Extra*, *Zwierzciadło* i *Przekrój*. Na dzieci czeka Kącik Czytelnicy Kota Filemona, w którym oprócz książek można znaleźć też puzzle i gry planszowe.

Filia nr 10 bierze czynny udział w życiu dzielnicy. W ciągu ostatnich lat współpracowaliśmy z Polskim Towarzystwem Kulturalnym – projekt *Most Przyjaźni*, Programem Aktywności Lokalnej *Na Olsy*, filią Przedszkola Samorządowego nr 162 im. Wawelskiego Smoka, Szkołą Podstawową nr 95 im. Władysława Broniewskiego oraz Fundacją *Wspólnota Nadziei* z Więckowic.

W ofercie znajdują się spotkania autorskie, warsztaty czytelnice, zajęcia z edukacji medialnej oraz zajęcia z elementami biblioterapii. Zbiory udostępniamy w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 12.00 do 19.00, we wtorki od 9.00 do 15.30, a w czwartki od 11.00 do 15.30.

Serdecznie zapraszamy!

Urszula Sikora
zdjęcia: **Urszula Sikora**
(zdjęcia archiwalne z kroniki)

W lustrze oczu brata

3 czerwca wstrząsnęła środowiskiem artystycznym (i nie tylko) tragiczna wiadomość o śmierci Roberta Brylewskiego. Muzyk od dłuższego czasu przebywał w śpiączce, po pobiciu, jakiemu uległ na początku roku. W mediach mnożą się coraz to nowe opisy tego zdarzenia, powstają różne scenariusze i komentarze.

Chciałoby się rzec: człowiek-legenda, pomnik polskiego punka i roots reggae. Lecz chwilę później przychodzi refleksja: jaka legenda, jaki pomnik? Brylewski to facet z krwi i kości, a tego typu określenia w gruncie rzeczy nic nie znaczą. Mówią: „zawsze byłeś niezależny”. Od czego? Gdzie? (...) Wolność, szczęście, niezależność to stany nietrwale. Trzeba o nie dbać, podlewać jak kwiatek. Co pewien czas skanujesz swoje życie jak komputer i wtedy możesz stwierdzić, w jakim stopniu dziś jesteś wolny i od czego – pisze Marta Gęsiągóra w recenzji książki Rafała Książka „Robert Brylewski. Kryzys w Babilonie. Autobiografia”.

Wiek XXI przyniósł na rynku wydawniczym wiele biografii słynnych muzyków i zespołów, w tym również Jimiego Hendriksa, jednego z najlepszych gitarzystów w historii rocka, nowatora brzmienia i podejścia do instrumentu.

Co łączy legendę Woodstock ze wspomnianym Robertem Brylewskim? Na pierwszy rzut oka leworeczność, gdyż obaj grali z tzw. pozycji odwrotnej, wymagającej przełożenia strun. Obaj też byli kreatorami gatunku, posiadającymi osobowość lidera znakomitymi instrumentalistami o zdolnościach wokalnych. Obaj stworzyli utwory, które stały się evergreenami, choć oczywiście zasięg muzyki Hendriksa – ze zrozumiałych względów – był znacznie większy.

Wydana nakładem Sine Qua Non jego biografia *Oczami brata* – wspólne dzieło Leona Hendriksa i Adama Mitchella jest niezwykle ciekawą pozycją w sensie konstrukcyjnym. Zawiera bowiem dwa sposoby widzenia postaci wielkiego artysty. Z perspektywy dziennikarza i z pozycji młodszego brata.

Skomplikowane relacje rodzinne nie były dla Bustera (tak nazywano w domu i na podwórku przyszłą gwiazdę rocka) zbyt przyjazne. Z opisu młodszego brata wynika, że rodzice nie byli ludźmi odpowiedzialnymi. Kierowali się chwilowymi emocjami, a ich reakcje były nieprzewidywalne. Poniższy fragment, jak również wiele innych budują klimat dzieciństwa Jimiego.

Pani Mitchell zawiązała szlafrok i wyszła przed drzwi frontowe. Patrzyliśmy, jak idzie w stronę chwiejącego się taty na środku ulicy (...) Ojciec stał i patrzył uparcie, ale nie chciał ryzykować. Był zmęczony i nie w sosie. Buster i ja patrzyliśmy, jak posuwa się po chodniku w stronę domu, niezdarnie wchodzi na frontowy schodek, po czym znika wewnątrz.

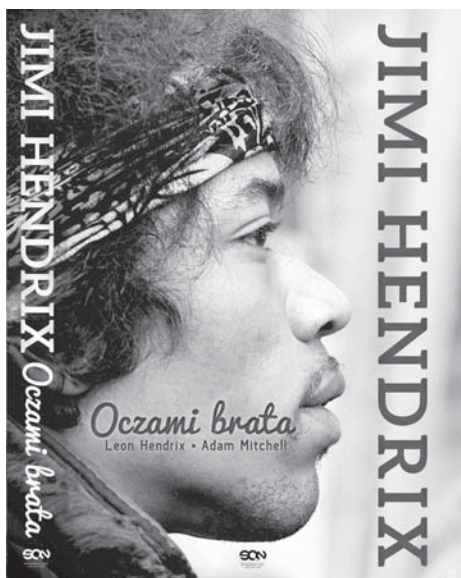
Grający „elektryczną” wersję amerykańskiego hymnu, górujący nad morzem głów muzyk, był jednocześnie wrażliwym i w gruncie rzeczy nieśmiałym człowiekiem, „myślącym kolorami”, którym przporządkowywał poszczególne dźwięki.

Narastające poczucie samotności, które stopniowo przerodziło się w depresję, towarzyszyło Hendriksowi właściwie przez całe, lecz krótkie, bo zaledwie 27-letnie życie. Powodowało to m.in. konflikty rodzinne czy problemy z prawem. Brak stabilizacji korespondował w sukcesem artystycznym, tworząc niebezpieczny dysonans. Jak wielu muzyków, twórca *Hey, Joe* czy *Foxy Lady*, szukał pomocy w używkach.

18 września 1970 r. w londyńskim hotelu Samarkand Hendrix napisał poemat *The Story of Life*. Pił też alkohol i zażywał tabletki nasenne. Znalaziono go nieprzytomnego i mimo szybkiej akcji ratunkowej, prawdopodobnie zmarł w drodze do szpitala lub tuż po przywiezieniu.

Tragiczna historia jednego z najbardziej rozpoznawalnych muzyków w historii rocka odbita w oczach młodszego brata... Pełna emocji, sentymentu i subiektywizmu, znakomita książka. Polecam.

Janusz Mika

Leon Hendrix, Adam Mitchell – *Oczami brata*. Sine Qua Non, Kraków

Kalendarium imprez

Biblioteka Kraków – Oferta kulturalno-edukacyjna

Wyszehradzkie lato w Bibliotece Kraków

Zajęcia regularne

„Relaks z grami planszowymi” – każdy wtorek godz. 14.30

Filia nr 45 / Oddział dla Dzieci

ul. Teligi 24, tel. 517-377-207

Zajęcia z wykorzystaniem gier planszowych dla dzieci i młodzieży.

„Plastyczne środy” – każda środa godz. 14.30

Filia nr 45 / Oddział dla Dzieci

ul. Teligi 24, tel. 517-377-207

W trakcie zajęć wykorzystane zostaną surowce wtórne, papier, kredki, farby, plastelina, brokat, skarby natury znalezione na spacerze oraz przywiezione z wakacyjnych podróży. Każde zajęcia będą dotyczyły innego tematu, uczestnicy wykonają m.in.: makaronowe naszyjniki, kolorowe rybki, papierowe miasta, ramki na zdjęcia, ilustracje do książek, autoportrety i wiele innych.

„Wakacje z książką” – każdy czwartek godz. 14.30

Filia nr 45 / Oddział dla Dzieci

ul. Teligi 24, tel. 517-377-207

Głośna lektura książek dla dzieci.

2 lipca

„Książka na lato” – w godzinach otwarcia bibliotek do 13 lipca 2018 r.

Filia nr 9

ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-04-00

Akcja promująca wybieranie książek jedynie na podstawie specjalnie przygotowanego opisu. Uczestnikom przedstawione zostaną pocztówki, na których znajdują się opisy książek mające zachęcić do przeczytania tej właśnie lektury.

„W wakacje nie jest nudno – wakacyjny kącik gier” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 44

ul. Spółdzielców 3, tel. 797-024-014

W godzinach otwarcia biblioteki dla dzieci i młodzieży przygotowane zostaną gry planszowe, puzzle oraz rysunki.

„Zwiedzamy Węgry” – godz. 12.00

Filia nr 4

ul. Bobrowskiego 11, tel. 12 412-76-91

Spotkanie ma na celu poszerzyć informacje o Węgrzech. Dzieciom przedstawione zostaną zwyczaje, zabytki kraju, a także jego historia.

„Spotkanie z Krecikiem – Festiwal Bajki Czeskiej” – godz. 16.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Zajęcia dla najmłodszych czytelników, podczas których przedstawione zostaną książki Zdenka Milera *Jak Krecik uzdrowił myszkę*, *Krecik w mieście* oraz *Jak Krecik sprawił sobie spodenki*. W programie przewidziano głośną lekturę, zabawy ruchowe i plastyczne.

„Poznajemy kraj naszych czeskich sąsiadów – Przez góry i doliny czeskiej krainy” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Uczestnicy przy pomocy mapy i książek geograficznych będą poznawać położenie i historię ważniejszych atrakcji Czech. W trakcie zajęć przewidziano zabawy ruchowe i zadania plastyczne.

„Jak 2 miliony minut w miejscu – wernisaż wystawy” – godz. 19.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Wernisaż wystawy prac absolwentów Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych im. Józefa Czapskiego w Krakowie. Prace autorstwa: Kai Bator, Radosława Ibeka oraz Jagody Pluty.

3 lipca

„Wakacje z Rumcajsem, Pyzą i Iisztwankiem” – w godzinach otwarcia bibliotek do 10 lipca 2018 roku

Filia nr 9

ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-04-00

Zabawy zręcznościowo-umysłowe dla dzieci i młodzieży. Na każdego uczestnika czekać będzie upominek.

„Wyszehradzkie lato w Bibliotece Kraków” – godz. 10.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Uczestnikom przedstawiona zostanie krótka historia Grupy Wyszehradzkiej. W trakcie spotkania przewidziano głośną lekturę wierszyków o państwach Grupy Wyszehradzkiej oraz bajek z nich pochodzących. Dodatkową atrakcją dla dzieci będzie quiz i puzzle. Konieczna wcześniejsza rezerwacja telefoniczna lub osobista w filii.

„Żwirki i Muchomorki – Festiwal Bajki Czeskiej” – godz. 10.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Zajęcia literackie dla dzieci w wieku przedszkolnym, dotyczące *Żwirka i Muchomorka* Václava Čtvrtka. W programie przewidziano głośne czytanie bajek, zabawy plastyczne i ruchowe.

„Żwirki i Muchomorki, Krecik i Rumcajs – Przez góry i doliny czeskiej krainy” – godz. 10.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Uczestnikom przedstawieni zostaną bohaterowie książek czeskich autorów. Dzieci będą czytać fragmenty tekstów oraz uczestniczyć w zabawach literacko-plastycznych.

4 lipca

„Wokół Haška i Szwejka” – godz. 11.00

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Uczestnicy spotkania wysłuchają fragmentów książki pt. *Niezbrane przygody dobrego wojaka Szwejka i inne opowiadania* Jarosława Haška.

„Rozbójnik Rumcajs – Festiwal Bajki Czeskiej” – godz. 16.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym przygotowane na podstawie książek Václava Čtvrtka *Rumcajs* oraz *Cypisek*. W programie przewidziano głośne czytanie bajek, zabawy plastyczne i ruchowe.

„Książka jest teatrem – głośne czytanie dla najmłodszych”

– godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie z wykorzystaniem drewnianego teatrzyku. Uczestnikom zostanie przedstawiona, krótka historia oraz idea techniki *Kamishibai*. Wśród prezentowanych utworów znajdują się: *Groszki*, *Kotka Milusia* oraz *Bajka o Wiśle*. Na zakończenie zajęć uczestnicy wykonają ilustracje.

„Czeskie i węgierskie bajania” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania dzieci zostaną zapoznane z czeskimi i węgierskimi baśniami ze zbioru *Baśnie i legendy różnych narodów*. Uczestnicy wykonają kolorowe ilustracje do poznanych baśni.

„Szlakiem pieszych wędrówek po szlakach czeskich gór – Przez góry i doliny czeskiej krainy” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Zaproszeni przewodnicy opowiedzą o szlakach w Sudetach oraz o Parku Narodowym Czeska Szwajcaria.

5 lipca

„Bolek i Lolek zwiedzają Polskę” – w godzinach otwarcia biblioteki w dniu 5 lipca 2018 r.

Filia nr 12

ul. Łąkowa 27, tel. 12 417-26-37

Dla najmłodszych czytelników przygotowane zostaną: bajkowe quizy, krzyżówki oraz zagadki. W trakcie przewidziano głośną lekturę bajek o Bolku i Lolku, kolorowanki, a także wykonanie przez uczestników zakładek.

Polecamy dorosłym

Życie niczym rwąca rzeka

Tak długo, jak długo nie przyznajemy się do strachu, możliwe są wielkie rzeczy (R. Flanagan)

Richard Flanagan, australijski pisarz, zdobywca Nagrody Bookera w 2014 roku za książkę *Ścieżki Północy*, w swej debiutanckiej powieści *Śmierć przewodnika rzecznego* zabiera czytelnika w niebezpieczną, pełną sensennej magii, onirycznych wizji i niezwykłych widoków podróż. Ostrzegam jednak, nie będzie to lektura lekka i łatwa, ale warto po nią sięgnąć, gdyż od ciska niezapomniany ślad w pamięci. Urzeka i zachwyca, to pewne.

Autor kreśli przed nami historię życia Aljaza Cosiniego, byłego przewodnika po tasmańskiej rzece Franklin. Aljaz sam o sobie myśli jak o zwykłym, szarym człowieku, dostrzega tylko swoje mankamenty, jakby nie doceniając zalet. A przecież posiada jedną z największych cnót – potrafi podejść z humorem do tragicznych wydarzeń, nawet śmierć stanowi dla niego temat do żartów.

Pewnego dnia, na prośbę swojego dawnego pracodawcy, raz jeszcze wyrusza na spływ z grupą dziesięciu osób spragnionych niezapomnianych wrażeń, jednak chyba nie do końca zdających sobie sprawę z tego, na co się decydują. Przygotowanych na moc atrakcji, a nie niebezpieczeństw.

Moją uwagę przykuł fakt, że powieść stanowi niezwykle studium strachu i tego, do czego zdolny jest człowiek w ekstremalnych warunkach oraz jak silna jest wola walki o przeżycie. Myślę, że autorowi nie chodziło tylko o kunsztowne przedstawienie opisów tasmańskiej przyrody czy ciekawej historii przodków Aljaza, ale o pokazanie, że w obliczu

śmierci wszyscy jesteśmy tak samo bezradni. W krytycznej chwili, gdy próbując uratować turystę, wpada do rzeki, Aljaz widzi kadry z filmu swojego życia, które przesuwają mu się przed oczyma i nie może uwierzyć, że to właśnie on, dzieciak w czepku urodzony (podobno ktoś, kto urodzi się w czepku nie tylko będzie wielkim szczęściarzem, ale też nigdy nie utonie) zginie właśnie w ten sposób. Zastanawia się, czy to już jest ten moment, czy zaraz umrze? Tytuł książki nie pozostawia złudzeń, ale warto przeczytać powieść do końca.

Na uwagę zasługuje mistrzowski styl i język powieści. Poetyka i symbolika łączą się tutaj w wielobarwny kolaż. Flanagan każdym słowem, niczym pędzlem, maluje wspaniałe obrazy dziewięcioletniej tasmańskiej głuszy. Książka wbija w fotel i zapewnia niezapomniane czytelnicze wrażenia. Polecam!

Małgorzata Koźma

Flanagan R., *Śmierć przewodnika rzecznego*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2017.

Konkurs CZYTELNIK ROKU 2018/2019

Michał Bułhakow
Mistrz i Małgorzata

„Sukcesów! Powodzenia!
Pełni szczęścia!
Wszystkiego!”

NIE CZYTAŁEŚ?

WYPOŻYCZ W BIBLIOTECE KRAKÓW,
ZOSTAŃ CZYTELNIKIEM ROKU!

Piknikowania nadszedł czas

U palna pogoda ostatnich tygodni sprzyja wszelkiej aktywności, krakowianie tłumnie ruszyli w plener. Wypoczynek w mieście stał się ważnym elementem integrującym mieszkańców. Okazję po temu stwarzają między innymi miejskie pikniki. Maj i czerwiec obfitowały w tego rodzaju wydarzenia. A było w czym wybierać: Święto Czyżyn, Dni Nowej Huty, VI Piknik Rodzinny na Osiedlu Piaski Nowe, Święto Dzielnicy III, Zwierzyniecki *Bal na Stawach*, Piknik Krowoderski, Piknik Rodzinny organizowany przez Mieszkańców Osiedla

w tym znajomość literatury. W swoich działaniach stwarzaliśmy użytkownikom możliwości zaprezentowania własnej twórczości literackiej i uczestnictwa w happeningach artystycznych. Najmłodszy, pod opieką profesjonalnych animatorów, dawali upust swym talentom artystycznym tworząc bajkowe stwory z baloników, a ich twarze zamieniały się pod wpływem kreacji malarskich w portrety ulubionych bohaterów, kwiatów i zwierzątek.

Myli się także ten, kto uważa że biblioteka nie sprzyja aktywnościom ruchowym. Byliśmy twórcami i propa-

gatorami takich szlachetnych dyscyplin sportowych jak: slalom z książką na głowie, pakowanie walizki ulubionymi lekturami i alfabetyczne układanie książek na regałach na czas. Każdy znalazł coś dla siebie. Nie dziwiło więc nikogo, że namioty Biblioteki Kraków każdorazowo były wypełnione po brzegi.

Wszystkim z Państwa, którzy przez swoją obecność i zaangażowanie przyczynili się do zagospodarowania wspólnie spędzonego czasu serdecznie dziękujemy, a pozostałych zachęcamy do zakosztowania przyjemności inteligentnej rozrywki z Biblioteką Kraków podczas miejskich pikników.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia z pikniku Święto Rodziny Krakowskiej: Anna Grychowska

gatorami takich szlachetnych dyscyplin sportowych jak: slalom z książką na głowie, pakowanie walizki ulubionymi lekturami i alfabetyczne układanie książek na regałach na czas. Każdy znalazł coś dla siebie. Nie dziwiło więc nikogo, że namioty Biblioteki Kraków każdorazowo były wypełnione po brzegi.

Wszystkim z Państwa, którzy przez swoją obecność i zaangażowanie przyczynili się do zagospodarowania wspólnie spędzonego czasu serdecznie dziękujemy, a pozostałych zachęcamy do zakosztowania przyjemności inteligentnej rozrywki z Biblioteką Kraków podczas miejskich pikników.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia z pikniku Święto Rodziny Krakowskiej: Anna Grychowska

„Wakacje z Krecikiem” – godz. 9.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Spotkanie dla dzieci, podczas którego czytane będą fragmenty książki Zdenka Milera *Krecik i rakieta*. W trakcie zajęć przewidziano rozmowę o wakacyjnych przygodach oraz kolorowanki tematyczne.

„Wakacyjne wymyślanie: co zrobię gdy będę dorosły” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośna lektura książki węgierskiej pisarki Évy Janikovszky *Gdybym był dorosły*. W trakcie zajęć przewidziano kolorowanki oraz wykorzystanie gry planszowej *Zawody*.

„Czechy od kuchni – Przez góry i doliny czeskiej krainy” – godz. 10.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Podczas spotkania uczestnikom przedstawione zostaną czeskie specjały: knedle, smażony ser, kofola i lentilki. Dzieci poznają również zwyczaje oraz wybrane zabijki, zamki i pomniki.

„Podróże z Nelą” – godz. 12.00

Filia nr 44

ul. Spółdzielców 3, tel. 797-024-014

Głośna lektura fragmentów książek Neli małej reporterki, połączona z pokazem multimedialnym.

„Ucieszki w Czechach” – godz. 12.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Prezentacja multimedialna dotycząca kultury, tradycji i ciekawostek dotyczących krajów Grupy Wyszehradzkiej.

„Moja ulubiona bajka czeska – warsztaty plastyczne”

– godz. 12.00–13.30

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Warsztaty plastyczne dla dzieci. Uczestnicy wykonują ilustracje do ulubionych bajek czeskich. Biblioteka zapewnia materiały plastyczne. Prace wykonane na warsztatach zostaną zaprezentowane na wystawie.

„Wszystkie smaki, kolory i aromaty Węgier” – godz. 15.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja czytelnicza o książce Sándora Máraiego *Sindbad powraca do domu*.

„Wakacyjne gry planszowe dla młodzieży” – godz. 16.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania dla miłośników gier planszowych. Dostępne gry: *Jenga, Dobble, Bang! Gra kościanna, Jungle Speed, Dixit, Carcassone, Geniusz, Pociągi Europa, Kurze Wojny, Zemsta Lisów, 6. Bierze, Tik... Tak... Bum!, Terra*.

6 lipca

„Moja ulubiona bajka czeska – wernisaż wystawy” – godz. 16.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Wernisaż wystawy prac plastycznych wykonanych przez dzieci na warsztatach. Najciekawsze prace zostaną nagrodzone upominkiem.

„Tańce i słowne łamańce – Przez góry i doliny czeskiej krainy”

– godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Podczas spotkania uczestnicy będą tańczyć polkę, a także wysłuchają historii o Pradze i poznają czeskie łamańce językowe.

9 lipca

„Wakacje z sąsiadem – Węgrem, Słowakiem, Czechem”

– w godzinach otwarcia biblioteki do 23 lipca 2018 roku

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zabawy plastyczne i językowe związane z państwami Grupy Wyszehradzkiej. Do zajęć wykorzystywane zostaną książki Katarzyny Siwiec, Mieczysława Czumy,

Leszka Mazana, Marcina Żerańskiego. Planowane jest również wirtualne zwiedzanie muzeów

10 lipca

„Warsztaty decoupage: Motyle na szkle” – godz. 11.00

Podczas zajęć uczestnicy nauczą się zdobienia butelek lub innych szklanych przedmiotów wykorzystując medium jednoskładnikowe.

11 lipca

„Jak dawniej się dzieci bawiły – prezentacja dawnych zabaw dziecięcych oraz wyświetlanie bajek na kliszy” – godz. 10.00

Filia nr 4

ul. Bobrowskiego 11, tel. 12 412-76-91

Uczestnikom przedstawione zostaną przykłady zabaw, w które bawiły się ich mamy i babcie. Dodatkowo przewidziano projekcję bajek z klisz.

„Książka jest teatrem – głośne czytanie dla najmłodszych” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie z wykorzystaniem drewnianego teatrzyku. Uczestnikom zostanie przedstawiona, krótka historia oraz idea techniki *kamishibai*. Wśród prezentowanych utworów znajdują się: *Groszki*, *Kotka Milusia* oraz *Bajka o Wiśle*. Na zakończenie zajęć uczestnicy wykonają ilustracje.

12 lipca

„Mój przyjaciel Krecik” – w godzinach otwarcia biblioteki w dniu 12 lipca 2018 r.

Filia nr 12

ul. Łąkowa 27, tel. 12 417-26-37

Dla dzieci przygotowane zostaną kolorowanki, zgadywanki, krzyżówki oraz rebusy. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę bajek o Kreciku, a także wykonanie przez dzieci zakładki. Spotkanie dla czytelników w wieku przedszkolnym.

„W teatrze, na farmie czy na statku: gdzie będę pracował, gdy dorosnę” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośna lektura fragmentów książki czeskiego pisarza Silvie Sanžy *Fach, że aż strach*. W trakcie spotkania przewidziano zabawy i zagadki.

17 lipca

„Warsztaty decoupage: Pudełko skarbów” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Podczas zajęć uczestnicy nauczą się zdobienia pudełek drewnianych lub kartonowych wykorzystując medium dwuskładnikowe.

18 lipca

„Książka jest teatrem – głośne czytanie dla najmłodszych” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie z wykorzystaniem drewnianego teatrzyku. Uczestnikom zostanie przedstawiona, krótka historia oraz idea techniki *kamishibai*. Wśród prezentowanych utworów znajdują się: *Groszki*, *Kotka Milusia* oraz *Bajka o Wiśle*. Na zakończenie zajęć uczestnicy wykonają ilustracje.

19 lipca

„Miś Pako w górach i nad morzem” – godz. 9.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Na podstawie fragmentów książki Václava Šuplaty *Miś Pako* najmłodszy czytelnicy będą dyskutować, co potrzebne jest na wakacjach w górach a co nad morzem. W trakcie zajęć przewidziano zagadki.

„Spotkanie z Czerwonym Kapturkiem” – godz. 11.00

Filia nr 21 / Oddział dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Zajęcia z okazji Dnia Czerwonego Kapturka. W programie przewidziano głośne czytanie baśni o Czerwonym Kapturku z wykorzystaniem przygotowanych rekwizytów, zabawy dydaktyczne i ruchowe. Zajęcia odbędą się na terenie Kąci

Polecamy dzieciom

Heca z kapeluszem

Adam Bahdaj znany jest głównie jako autor książek dla dzieci i młodzieży, część z nich została przeniesiona na ekran (*Mały pingwin Pik-Pok*, *Stawiam na Tolka Banana*, *Podróż za jeden uśmiech*, *Wakacje z duchami*). Akcja wielu jego powieści młodzieżowych rozgrywa się latem, tak jak *Kapelusz za sto tysięcy*, powieść wydana po raz pierwszy w 1966 roku, od tego czasu miała wiele wznowień. To znakomita opowieść przygodowa, w sam raz na wakacje dla dzieci i dorosłych. Jest to książka, od której nie sposób się oderwać, z żywą, dynamiczną akcją, niczym w filmie sensacyjno-przygodowym. Fabuła rozgrywa się w ciągu kilku dni w nadmorskiej miejscowości Nieborze, gdzie niejaka Dziewiątka, szef gangu z Saskiej Kępy w Warszawie, w cywilu dwunastoletnia dziewczynka Krysia Cuchowska, spędza wakacje z rodzicami i młodszym bratem Jackiem. Dziewiątka strasznie się nudzi na wczasach z rodziną i marzy o jakiejś fajnej przygodzie. I oto pewnej deszczowej soboty pojawia się okazja do przeżycia przygody i to sensacyjnej, bowiem bohaterka wpada na trop najprawdziwszej afery szpiegowskiej. A wszystko zaczyna się od zamiany dwóch identycznych kapeluszy w kawiarni. Zwykła pomyłka staje się mimochodem wstępem do innej, nieco zagmatwanej, tajemniczej i niebezpiecznej historii.

Dziewiątka jest odważna, uparta i nieco bezczelna, tropi każdy ślad, obmyśla, analizuje. W śledztwie pomaga jej kolega Maciek, ornitolog-amator, jego roztargnienie i zamięłowanie do ptaków często wywołuje zabawne sytuacje. Dzielni detektywi nie posiadają wszystkich danych i dlatego ich śledztwo często się gmatwa i komplikuje, mają jednak niemały wkład w zdemaskowaniu oszustów i uniemożliwieniu kradzieży czegoś bardzo cennego...

Maria Twardowska-Hadyniak

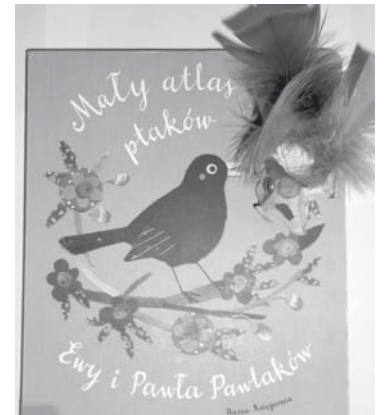
Bahdaj A., *Kapelusz za sto tysięcy*, Łódź: Literatura, 2018

Kolorowe ptaki

Mały atlas ptaków Ewy i Pawła Pawlaków to idealna książka na wakacje, kiedy mamy więcej czasu i okazji, aby pobyć bliżej natury, poobserwować zwierzęta czy ptaki. Atlas ptaków jest wstępem do poznania ich zwyczajów, wyglądu czy nazwy. *Mały atlas ptaków Ewy i Pawła Pawlaków* jest skierowany głównie dla najmłodszych czytelników. Solidne, kartonowe wydanie chroni książkę przed zniszczeniem. Autorzy atlasu postanowili przedstawić nam skrzydlatych gości odwiedzających ich ogród. Opisy ptaszków są krótkie, lekkie i zabawne, dopełnieniem informacji są piękne zdjęcia np. piskląt pokrzewki, zdjęcie samicy dudka, która karmi swoje młode, zdjęcie samotnej makolągwy na gałęzi świerku na tle nieba czy gromady dżwońców przycupniętych wokół miseczki z pokarmem. Ciekawym pomysłem są kolorowe portrety ptaszków wykonane z różnych skrawków materiałów, pełne detali i magii, są jak dzieła sztuki i przykuwają wzrok na dłużej. W atlasie znajdziemy też delikatne akwarelki czy rysunki ptaków oraz zdjęcia piór. Ta piękna, bardzo kolo-

rowa książka zdobyła pierwsze miejsce w konkursie Świat Przyjazny Dziecku. Tekst i zdjęcia są autorstwa Ewy Kozyry-Pawlak, również ilustracje, które wyczarowała wspólnie z Pawłem Pawlakiem. Dziecięce rysunki ptaszków wykonała Hania Cisło. Serdecznie zapraszam rodziców i dzieci do wspólnego oglądania, poznawania i zachwycaania się tą niezwykle barwną, kreatywną i bardzo pozytywną książką.

Maria Twardowska-Hadyniak

Kozyra-Pawlak E., Pawlak P., *Mały atlas ptaków Ewy i Pawła Pawlaków*, Warszawa: Nasza Księgarnia, 2017

Melba, czyli przekleństwo

Książkę Grażyny Bąkiewicz *O melba!* przeczytałam niedawno, ale planowałam dużo wcześniej. Rok temu w Bibliotece Kraków zorganizowaliśmy spotkania autorki z młodzieżą, w których uczestniczyłam. Pisarka opowiadała o tym, jak zaraz po studiach przez przypadek została nauczycielem historii. Tymczasowa praca okazała się jej pasją, a kontakt z dziećmi i młodzieżą zaowocował książkami, które zaczęła dla nich pisać.

Pani Bąkiewicz niesłychanie barwnie mówiła o książce, do której ma ogromny sentyment – była to właśnie *O melba!*, pierwsza powieść pisarki i od razu ogromny sukces: w 2002 roku, wkrótce po jej wydaniu, otrzymała za nią I nagrodę IBBY. Inspiracją do jej napisania była historia, skomplikowana i prawdziwie dramatyczna, która wydarzyła się naprawdę. Autorka usłyszała ją od jednej ze swoich uczennic. Pamiętam rozmowę z panią Bąkiewicz po spotkaniu. W pełni zgadzałam się z nią w wielu kwestiach, a w jednej w szczególności: młodość nie zawsze bywa piękna i z pewnością nie jest najłatwiejszym etapem w naszym życiu. Zdarza się, że młody człowiek staje w obliczu poważnych problemów, nie mogąc liczyć na pomoc dorosłych. W takiej właśnie sytuacji znaleźli się bohaterowie powieści.

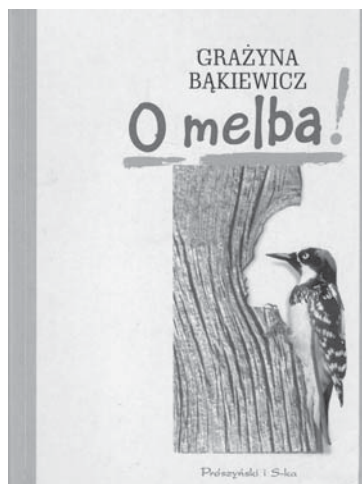
Mamy tu prowincjonalne miasteczko, w którym skorumpowany świat dorosłych rządzi się własnymi prawami, a raczej prawami jednego człowieka. Mieszkańcy nie mają odwagi przeciwstawić się tyranowi. W takie okoliczności los wprowadza główną bohaterkę. Malina to inteligentna, cyniczna osóbka, która twardo stoi na ziemi. Jej narracja subtelnie przeplata wątek kryminalny z przygodowym i romantycznym, ukazując ich tło: dramat i prawdziwą tragedię. Niewybaczalną krzywdę dziecka. Autorka bardzo naturalnie kreuje postaci. Stają przed

nami, jak żywi, nastolatki (niemal) z krwi i kości, pełni kolorów, emocji, rozterek. Mają zalety i wady, podejmują pochopne decyzje, burzą to, co wcześniej budowali, rzucając się na głęboką wodę. Nie od razu jest jasne, czy bohater pozytywny na początku książki, pod jej koniec nie stanie się negatywnym. I odwrotnie.

Mimo wagi problemów, jakie porusza, *O melba!* nie jest książką ponurą. Absolutnie. Jest w niej wiele sytuacji komicznych i elementów czarnego humoru, dzięki temu świetnie się ją czyta. Myślę, że jest to rodzaj lektury, który spodoba się zarówno młodemu, jak i starszemu czytelnikowi.

Niesłychane, w towarzystwie pani Bąkiewicz spędziłam zaledwie trzy godziny, a kiedy rozstawałyśmy się, czułam, jakbym żegnała dobrą znajomą. Po spotkaniu dostaliśmy od pani Grażyny kartkę z podziękowaniem i kilka ciepłych słów. Przed świętami wysłałyśmy do niej maile z życzeniami. I zawsze dostajemy odpowiedź.

Maria Mazur-Prokopiuk

Bąkiewicz G., *O melba!*, Warszawa: Prószyński i S-ka SA, 2002

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

KRAKÓW

MIASTO – LUDZIE – ZDARZENIA

Zapraszamy do prenumeraty „Krkowa” w roku 2018

Jesteśmy jedynym pismem poświęconym Krakowowi.
Piszemy o kulturze i literaturze, a także współczesnych zagadnieniach,
jakimi żyją mieszkańcy Krakowa.

Kontakt: prenumerata@krakow.krakow.pl
tel. 12/222-00-14, 661-22-82-82
www.miesiecznikkrakow.pl

ka Czytelniczego im. Szewczyka Dratewki w Parku Miejskim *Młynówka Królewska*. W przypadku deszczu zapraszamy do Filii nr 21 przy ul. Królewskiej 59.

„Wakacyjne gry planszowe dla młodzieży” – godz. 16.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania dla miłośników gier planszowych. Dostępne gry: *Jenga, Dobble, Bang! Gra kościana, Jungle Speed, Dixit, Carcassone, Geniusz, Pociągi Europa, Kurze Wojny, Zemsta Lisów, 6. Bierze, Tik... Tak... Bum!, Terra*.

25 lipca

„Książka jest teatrem – głośne czytanie dla najmłodszych”

– godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie z wykorzystaniem drewnianego teatrzyku. Uczestnikom zostanie przedstawiona krótka historia oraz idea techniki *kamishibai*. Wśród prezentowanych utworów znajdują się: *Groszki, Kotka Milusia* oraz *Bajka o Wiśle*. Na zakończenie zajęć uczestnicy wykonają ilustracje.

26 lipca

„Poznajemy bajki węgierskie” – godz. 10.00

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci przedszkolnych, podczas których uczestnikom przedstawione zostaną fragmenty książki *Cudowny jeleń. Baśnie węgierskie*. W trakcie spotkania uczestnicy poznają kuchnię i muzykę węgierską.

30 lipca

„Czytamy i malujemy – Krecik” – godz. 17.00–17.30

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Dzień czeski w Filii nr 26 Biblioteki Kraków – głównym tematem spotkania będzie słynny Krecik. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę książki *Krecik i zielona gwiazda*. Zadaniem dzieci będzie wykonanie ilustracji w technice pastelu olejnego.

31 lipca

„Spotkanie autorskie z Kazimierzem Kyrzczem Jr, Wojciechem Kłęczarem i Januszem Miką” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

City 4. Antologia polskich opowiadań grozy – spotkanie z autorami. Kazimierz Kyrzcz jr jest redaktorem, publicystą oraz pisarzem kryminałów, horrorów i literatury fantastycznej. Janusz Mika to dziennikarz, publicysta, prozaik, animator kultury, wydawca. Wojciech Kłęczar – prozaik, redaktor, felietonista. Spotkanie z autorami poprowadzi Kinga Kozera.

1 sierpnia

„Krecikowe bajania” – godz. 9.30, codziennie w dniach 1–3 sierpnia 2018 r.

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Spotkania dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym przybliżające postać Krecika. Dzieci wysłuchają opowiadań o przygodach zwierzaka i jego przyjaciół z książek autorstwa Zdenka Milera i Hany Doskočilovej. W trakcie zajęć przewidziano kolorowanki oraz gry i zabawy. Na zakończenie cyklu spotkań uczestnicy wykonają prace plastyczne nawiązujące do tematu zajęć, które zostaną wyeksponowane w Filii nr 54 Biblioteki Kraków.

„Czeskie i węgierskie bajania” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas spotkania dzieci wysłuchają fragmentów książek o przygodach Krecika, a następnie wykonają prace plastyczne.

2 sierpnia

„Baśnie węgierskie” – godz. 10.00

Filia nr 10

al. 29 Listopada 59, tel. 12 411-80-96

Spotkanie dla dzieci, podczas którego uczestnicy wysłuchają fragmentów książki *Cudowny jeleń. Baśnie węgierskie*.

6 sierpnia

„Czytamy i malujemy – baśnie węgierskie” – godz. 17.00–17.30

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Dzień węgierski w Filii nr 26 Biblioteki Kraków. Ze zbioru *Cudowny jeleni: baśnie węgierskie* przeczytane zostaną wybrane baśnie. Dzieci wykonają ilustrację do dowolnej baśni w technice wyklejanki z papieru kolorowego. Przewidziano również quiz wiedzy o Węgrzech.

7 sierpnia

„Wyszehradzkie lato w Bibliotece Kraków” – godz. 10.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Uczestnikom przedstawiona zostanie krótka historia Grupy Wyszehradzkiej. W trakcie spotkania przewidziano głośną lekturę wierszyków o państwach Grupy Wyszehradzkiej oraz bajek z nich pochodzących. Dodatkową atrakcją dla dzieci będzie quiz i puzzle. Konieczna wcześniejsza rezerwacja telefoniczna lub osobista w filii.

„Lato z Krecikiem – zajęcia edukacyjne dla dzieci” – godz. 10.00

Filia nr 47

os. Dywizjonu 303/1, tel. 12 647-28-85

Zajęcia dla dzieci w wieku 6–10 lat, podczas których uczestnicy będą brali udział w zabawach i quizach związanych z postacią Krecika, przedstawione zostaną także informacje o Czechach. W trakcie zajęć przewidziano zabawy z chustą Klany oraz wykonanie pracy plastycznej metodą *collage*.

9 sierpnia

„Wakacje z Krecikiem” – godz. 9.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Spotkanie dla dzieci, podczas którego czytane będą wybrane fragmenty książki Zdenka Milera *Krecik i parasoliki, Krecik i samochód*. W trakcie spotkania przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

„Lato z Rumcajsem” – godz. 10.00

Filia nr 47

os. Dywizjonu 303/1, tel. 12 647-28-85

Zajęcia dla dzieci w wieku 6–10 lat, podczas których uczestnicy będą brali udział w zabawach i quizach związanych z postacią Rumcajsa. W trakcie zajęć przewidziano wspólne projektowanie gry planszowej *Rumcajs jedzie do Pragi*, mającej na celu przedstawienie najważniejszych zabytków Pragi.

„Wakacyjne gry planszowe dla młodzieży” – godz. 16.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania dla miłośników gier planszowych. Dostępne gry: *Jenga, Dobble, Bang! Gra kościana, Jungle Speed, Dixit, Carcassone, Geniusz, Pociągi Europa, Kurze Wojny, Zemsta Lisów, 6. Bierze, Tik... Tak... Bum!, Terra*.

13 sierpnia

„Legendy i opowiadania” – godz. 9.30 i godz. 10.30

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Spotkanie z Ewą Stadtmüller, dziennikarką, pisarką i pedagogiem, autorką wielu książek dla dzieci, wśród których są bajki, wiersze i opracowania znanych legend. Podczas spotkania przypomni dzieciom tradycje i legendy związane z Krakowem.

16 sierpnia

„Gdy wielcy byli mali” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Przedstawienie sylwetki kompozytora i pianisty Béli Bartóka. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę fragmentów książki M. Garajski *Bartók i drewniany książkę*.

20 sierpnia

„Wakacje z sąsiadem – Węgrem, Słowakiem, Czechem” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Nagroda Żółtej Cizemki

→ dokończenie ze s. 1

Nie jestem człowiekiem, jestem niedźwiadkiem, jak Michałek, pomyślałem i spuściłem smutnie łeb.

Kim tak naprawdę jestem? Myślałem kiedy wracaliśmy do obozu... Nie jestem człowiekiem, wystarczy na mnie spojrzeć. Ale nie jestem też zwykłym niedźwiadkiem. Gdzie mieszka moja prawdziwa rodzina: w irańskim lesie czy szkockim obozie dla polskich żołnierzy?

– Wojtuś głowa do góry! – Tatus od razu wyczuł mój nastrój – Jesteś moim synkiem. Kocham cię i cała reszta się nie liczy.

Przystanąłem i spojrzałem na niego z czułością. Tatus uśmiechnął się i mocno mnie przytulił, PACHNIAŁ DOMEM.

Warto zwrócić uwagę na wartości w cytowanym tu fragmencie. Bo dla dziecka przede wszystkim, ale i dla dorosłych ludzi, najważniejszy jest dom. A dom to ciepło, bliskość i bezpieczeństwo.

Wojtek, żołnierz bez munduru, to najślawniejszy niedźwiędz na świecie. Książka o nim należy do serii edukacyjnych w najlepszym znaczeniu tego słowa. Uczy historii, ale i właściwych postaw, zachowań i reakcji. Na tekst książki składa się pierwszoosobowa narracja niedźwiadka żołnierza, świadka prawdziwych zdarzeń, który przytacza zapamiętane dialogi i monologi postaci. Tytuły rozdziałów równie krótkie, najczęściej jednosłowne, są wyraziste i znaczące: *Tata, Złość, Monte Casino, Pamięć...* Pierwszy rozdział zaczyna się od słów: *Mam na imię Wojtek, które skierowane są do czytelników. Ostatni rozdział kończą te same słowa, tym razem skierowane do kolegów niedźwiędzi w edynburskim ZOO. To znakomita rama opowieści!*

W świecie przedstawionym w książce historia wojenna nie przeraża małych czytelników, ale pokazuje im towarzyszące zdarzeniom wartościowe uczucia koleżeńskiej przyjaźni i emocji, a także, a może przede wszystkim, miłości do „Taty”, polskiego żołnierza. Kiedy Tata musiał wrócić do swojej rodziny, ale bez „synka”, zrobiło się im smutno, bardzo smutno, pomimo że Wojtek, który dorósł wiedział, że jeśli się kogoś kocha, trzeba pozwolić mu odejść...

Ostatni rozdział nosi tytuł: *Jestem dorosły*. Dorosłość to sprawa chyba najważniejsza dla dzieci, które, w przeciwieństwie do Piotrusia Pana, chcą dorosnąć. I tu pojawia się program edukacyjny, mądry i przekonujący. Niedźwiadek bowiem, z którym identyfikują się mali czytelnicy, mówi:

Zrozumiałem, że jestem naprawdę dorosły, czyli / Że jestem silny / Że umiem wybierać / Że już się nie boję / Że jestem wolny...

– Wolność bowiem pięknie pachnie – mówi Wojtek – zapachem nieba, łąk, lasów, jezior, strumyków, kamieni, piasku, mchów, kwiatów, liści i traw...

Całość dzieła jest wyjątkowo udana. Moim zdaniem stanowi wzór dobrej książeczki dla dzieci, która zaprasza je do zabawy: pooglądaj obrazki, posłuchaj, przeczytaj, pokaż jak misiu chodzi, dowiedz się o ważnych faktach z czasu II wojny światowej, zaglądaj do słowniczka i popatrz na mapę, wybierz się do parku Jordana w Krakowie i oglądaj pomnik dzielnego Wojtka... Możesz nawet podarować kamiennemu niedźwiadkowi kwiatek lub objechać tryumfalnie ten pomnik na rowerku, uciesz się, że przeżyłeś wspaniałą przygodę literacką i pomartw się troszkę losom misia, który musiał zostać w szkockim ZOO.

Z tych wszystkich powodów książka ta zasługuje na nagrodę za tekst literacki i oprawę plastyczną autorstwa Elizy Piotrowskiej. I na koniec ważna sprawa: książka Piotrowskiej została wydana w roku 2017, trafiła do konkursu Nagrody Żółtej Cizemki i otrzymała najwyższe wyróżnienie – I miejsce w konkursie w roku 2018, w stulecie Odzyskania Niepodległości Polski. Brawo!

Laureatka mieszka teraz w Brazylii, kilka lat mieszkała w Rzymie, ale urodziła się w Polsce i jak sama mówi, urodziła się w czepku, co znaczy, że była, i jest szczęśliwa, zgodnie z naturą człowieka. Od piątego roku życia pisała i rysowała bardzo dużo, a więc wcześniej weszła na drogę twórczą. Zdobyła też wyższe wykształcenie, ukończyła historię sztuki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i na Uniwersytecie La Sapienza w Rzymie. W 2006 roku obroniła dyplom ze sztuki współczesnej. Dlaczego historia sztuki? Na to pytanie artystka mówi: *Może własnie dlatego, że spotyka się w niej słowa i obraz*. Wspólnie z Pauliną Broniewską stworzyły Muzealną Akademię Dziecięcą – kreatywne teoretyczno-praktyczne warsztaty z dziećmi.

Niezwykle ważnym momentem było dla Elizy Piotrowskiej poznanie Danuty Wawiłow, najznakomitszej poetki dla dzieci XX wieku i nieprzeciętnego człowieka. Danuta Wawiłow opiekowała się młodymi poetami, zrzeszonymi w KLAN-ie (Klub Ludzi Artystycznie Niewyżytych). *Stając się KLAN-ową poetką nie musiałam już pisać do szuflady*.

Obecnie pisuje do *Misia* i *Świerszczyka*. Ponadto współpracuje z czasopiśmie *Ryms*, poświęconym literaturze dla dzieci. Ma na koncie sporo nagród, bo aż kilkanaście, *Lecz jak to bywa – cieszę, ale ich wyliczanie jest potwornie nudne* – mówi pisarka.

Teraz do zbioru nagród dołączy jeszcze jedna, za książkę, która opowiada dzieciom o żołnierskim szlaku II Korpusu Armii Andersa, wpisując się w ciąg historycznych książek dla dzieci.

Pani Elizo!

Gratulacje i *Ad multos annos* – życzenia od nas wszystkich i od małych czytelników, do których trafiła i trafi ta książka o miłości do tatusia, który pachnie domem, i wolności, która jest w nas i której nikt nie może nam odebrać.

Alicja Baluch

Medal św. Krzysztofa

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa już ósmy raz uhonorowało medalem św. Krzysztofa osoby i instytucje wspierające merytorycznie, finansowo oraz kultywujące krakowskie tradycje i obyczaje. Wśród tegorocznych laureatów znalazł się dr Stanisław Dziedzic, dyrektor Biblioteki Kraków. Wyróżniony został w kategorii *Wsparcie merytoryczne – w uznaniu zasług w wieloletnim wsparciu merytorycznym na rzecz MHK, wyrażonym między innymi zaangażowaniem w tworzenie Muzeum Rydlówka*. Medale św. Krzysztofa otrzymali także Sanjay Samaddar – prezes Arcelor Mittal Poland (w kategorii *Wsparcie finansowe*) i Dariusz Czyż – szopkarz krakowski (w kategorii *Kultywowanie*

krakowskich tradycji i obyczajów). Kapituła obradowała w składzie: Kanclerz Kapituły – prof. dr hab. Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa; prof. dr hab. Jacek Purchla – Przewodniczący Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, prof. dr hab. Stanisław Waltoś – Przewodniczący Stałej Konferencji Dyrektorów Muzeów Krakowskich, i Michał Niezabitowski – Dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Medal św. Krzysztofa zaprojektował Karol Badyna – artysta rzeźbiarz, pracownik naukowy Wydziału Rzeźby krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych.

Panie Dyrektorze, gratulujemy tak pięknego wyróżnienia!

(red)

Do słuchania

Sensacja inkrustowana historią

Pprzed nami dalekie wakacyjne podróże, długie godziny spędzone w samochodzie lub autokarze. Proponuję włączyć odtwarzacz CD i wysłuchać książki Leszka Hermana, którą czyta aktor Piotr Grabowski. O nudzie nie ma mowy, gdyż *Sedinum. Wiadomość z podziemi* to powieść sensacyjno-przygodowa najlepszej próby.

W pewien piątkowy letni wieczór w centrum Szczecina, przy Bramie Portowej, dochodzi do katastrofy budowlanej. Okazuje się, że nowoczesny biurowiec stoi nad labiryntem tajnych korytarzy. Podziemia kryją tajemnicę z okresu II wojny światowej. Trójka bohaterów: dziennikarka Paulina, architekt Igor oraz brytyjski arystokrata Johann próbują rozwiązać zagadkę sprzed lat. Nie tylko oni zainteresowani są tajemniczym skarbem, jakim jest odnaleziony w niemieckiej ciężarówce sarkofag księcia pomorskiego Barnima IX oraz rozszyfrowaniem wiadomości pozostawionej w liście, który trzymał w ręku kierowca.

Autor inteligentnie konstruuje fabułę, czyniąc tak naprawdę Szczecin głównym bohaterem powieści. Z pietyzmem opisuje miejsca, szczegóły architektoniczne, ciekawostki. Przywołuje mało znane, a niezwykle interesujące

historie i legendy związane z miastem oraz Pomorzem Zachodnim. Poza tym wartka akcja, intrygi, zaginione obrazy, mapy, masonskie symbole i nazistowska tajemnica, w którą zamieszany był Werwolf. W książce jest też sporo humoru zarówno w warstwie sytuacyjnej, jak i słownej.

Powieść wspaniale wpisuje się w coraz popularniejszą w Polsce formę turystyki kulturalnej, jaką jest też turystyka literacka. Jej celem jest zwiedzanie miejsc związanych z dziełami literackimi, ich twórcami i bohaterami oraz podążanie ich śladami. Może warto nie tylko wysłuchać audiobooka Leszka Hermana, ale też odwiedzić okolice przywołane przez niego w powieści. Niezwykła dokładność opisów i szczegóły topograficzne ułatwią wędrowanie tropem bohaterów. Niewątpliwie lektura dostarczy wielu wrażeń, emocji i będzie wartościową rozrywką w czasie letniej kanikuły. Osobiście mam ogromną ochotę wyruszyć na Pomorze.

Izabela Ronkiewicz-Brągiel

Herman L., *Sedinum. Wiadomość z podziemi* czyta Piotr Grabowski, Warszawa: MUZA, 2017

Zabawy plastyczne i językowe związane państwami Grupy Wyszehradzkiej. Do zajęć wykorzystywane będą książki Katarzyny Siwiec, Mieczysława Czumy, Leszka Mazana, Marcina Żerańskiego. Planowane są również ćwiczenia z wykorzystaniem spacerów po wirtualnych muzeach.

„Czytamy i malujemy – baśnie słowackie” – godz. 17.00–17.30

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Dzień słowacki w Filii nr 26 Biblioteki Kraków. Podczas zajęć przeczytana zostanie *Baśń o 12 miesiącach*, do której uczestnicy wykonają ilustrację w technice wyklejanki z tkanin.

21 sierpnia

„Dzieci świata” – godz. 9.30 i godz. 10.30

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Ktoś „inny” to przede wszystkim ktoś wyjątkowy, dlatego uczestnicy przemierzą świat, poznając zwyczaje i warunki życia dzieci na świecie. W trakcie warsztatów przedszkolaki pobawią się zabawkami z Indii, Chin, Madagaskaru, Boliwii i Australii, a także wezmą udział w zabawach ruchowych z różnych kontynentów i przymierzą stroje rówieśników z odległych krańców ziemi.

22 sierpnia

„Planszowisko” – godz. 17.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Warsztaty gier planszowych dla dzieci i młodzieży. Konieczna wcześniejsza rezerwacja telefoniczna lub osobista w filii.

23 sierpnia

„Rumcajs przewodnikiem po lesie” – godz. 9.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Głośna lektura fragmentów książki *Rumcajs* Václava Čtvrta będzie wstępem do rozmowy o lesie i rozwiązywania zagadek o tematyce przyrodniczej.

„W świecie olbrzymów i rusałek” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośna lektura bajeczek Václava Čtvrta *Podróże furmana Szejtroczka* oraz wykonanie ilustracji do przeczytanych fragmentów.

„Wakacyjne gry planszowe dla młodzieży” – godz. 16.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania dla miłośników gier planszowych. Dostępne gry: *Jenga, Dobble, Bang! Gra kościana, Jungle Speed, Dixit, Carcassone, Geniusz, Pociągi Europa, Kurze Wojny, Zemsta Lisów, 6. Bierze, Tik... Tak... Bum!, Terra*.

27 sierpnia

„Czytamy i malujemy – wiersze polskie” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Dzień polski w Filii nr 26 Biblioteki Kraków. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę wierszy Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Tadeusza Śliwiaka i Agnieszki Frączek. Następnie uczestnicy wykonają ilustrację w technice wyklejanki przestrzennej z papieru.

30 sierpnia

„Poznajemy bajki węgierskie” – godz. 10.00

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci przedszkolnych, podczas których uczestnikom przedstawione zostaną fragmenty książki *Cudowny jeleń. Baśnie węgierskie*. W trakcie spotkania uczestnicy poznają kuchnię i muzykę węgierską.

„Moje wakacyjne wspomnienia – warsztaty plastyczne” – godz.

12.00–13.30

Filia nr 44

ul. Spółdzielców 3, tel. 797-024-014

Warsztaty tworzenia prac plastycznych o tematyce wakacyjnej dowolną techniką. Po spotkaniu przewidziano wystawkę prac w bibliotece.

Wystawy w filiach Biblioteki Kraków

„*Jak z miliony minut w miejscu*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„*Notatki osobiste – wystawa prac Ireny Podolak*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

„*Baby – wystawa prac Anny Sadowskiej*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 lipca 2018 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„*Akwarela i aerograf – wystawa prac artystycznych Marka Gzyła*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

„*W świecie kolorów – wystawa malarstwa Grażyny Steinmetz*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

„*Krzyżykowe obrazy – wystawa haftu krzyżkowego Aleksandry Sieniawskiej*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„*Malarstwo Adama Mielnika*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„*Szklane obrazy Bogdana Majchera*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 lipca do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„*Sprawy – wystawa grafiki*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 28 czerwca do 4 września 2018 roku

Filia nr 25 / ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

„*Zwierzęta – wystawa Amelii Augustyn*” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 31 sierpnia 2018 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Opracowanie: Jolanta Oleksa

Laureat NAGRODY ŻÓLTEJ CIŻEMKI

Eliza Piotrowska
Wojtek. Żołnierz bez munduru

„Wolność to taki miejsce,
które jest w nas, którego
nikt nie może nam odebrać”.

NIE CZYTAŁEŚ?

WYPOŻYCZ W BIBLIOTECE KRAKÓW,
ZOSTAŃ CZYTELNIKIEM ROKU!

Renesans gier planszowych?

W ostatnich latach gry planszowe stają się na nowo popularne. Biblioteka Kraków, wychodząc naprzeciw Państwu oczekiwaniom, oferuje możliwość skorzystania z planszówek w kilku filiach:

- Filia nr 16, ul. Radzikowskiego 29
- Filia nr 20, ul. Opolska 37
- Filia nr 42, ul. Telimeny 9
- Filia nr 45, ul. Teligi 24
- Filia nr 51, os. Kalinowe 4
- Filia nr 56, os. Zgody 7

W maju w kilku filiach Biblioteki Kraków w ramach projektu *Fantastyczny Kraków. Literatura w mieście i miasto w literaturze* finansowanego z budżetu Województwa Małopolskiego w ramach II edycji Budżetu Obywatelskiego, którego organizatorem jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna, a partnerem Biblioteka Kraków, odbyły się warsztaty z grami planszowymi dla dzieci i młodzieży prowadzone przez Paulinę Milewską, członka zarządu Fundacji Normalne Miasto – Fenomen. Korzystając z okazji prowadząca odpowiedziała na kilka pytań:

Po boomie komputerowym, w ostatnich latach gry planszowe pozostawały w cieniu – dziś znów zdobywają popularność. Zaczyna się nowy trend?

Zdecydowanie tak. Planszówki wracają na stoły w polskich, i nie tylko, domach. Już od kilku lat mówi się o „renesansie gier planszowych” i ta inteligentna rozrywka zyskuje coraz szersze grono odbiorców. Co istotne, gry planszowe to zabawa nie tylko dla dzieci! Stereotypowo tak ją postrzegamy, ale większość moich grających znajomych to osoby powyżej 20 roku życia. Grają też całe rodziny, spotykają się grupy znajomych w różnym wieku. Powstają kluby gier bez prądu w kawiarniach, pubach, bibliotekach, domach kultury, innych miejscach spotkań. Oferta wydawnicza jest ogromna, więc każdy znajdzie coś dla siebie!

Czy planszówki mogą uczyć? Jeśli tak, to czego?

Planszówki uczą wielu rzeczy. Jest naprawdę duży wybór gier edukacyjnych czy quizowych związanych z historią, literaturą, matematyką, geografą itp. Warto podkreślić, że gra może być nośnikiem wiedzy, ale to także medium pomagające rozwijać niezwykle cenne umiejętności społeczne. Efektywna praca w grupie, współdziałanie czy dobra komunikacja są obecnie wysoko cenione – dzięki odpowiednim grom planszowym ćwiczymy te umiejętności. Gry mogą również pozytywnie wpływać na koncentrację, pamięć, spostrzegawczość czy zręczność. Katalog plusów, wynikających ze spędzania czasu nad planszą, jest naprawdę spory!

Jaka była pierwsza gra planszowa, w którą Pani zagrała?

Jako dziecko uwielbiałam warcaby, grałam też w szachy, *Eurobiznes*, *Chińczyka* – jak wszyscy w latach 90. Moja przygoda z nowoczesnymi grami planszowymi rozpoczęła się od tytułów, w które graliśmy z mężem – Mariuszem Milewskim – na kolejnych edycjach Łódzkiego Portu Gier (lokalnej imprezy zrzeszającej graczy). Taką pierwszą grą, która nas bardzo wciągnęła, był *Dominion*. Dalej pojawiło się całe mnóstwo, ogrywanych wieczorami i w weekendy, tytułów gier bardzo różnego typu. Aż przyszedł czas na nasze własne planszówki – od stworzenia kulinarnej gry planszowej *TOP Kitchen* rozpoczęła się dla mnie nowa droga w roli współzałożycielki Wydawnictwa Gier Planszowych Quantum Games.

Którą planszówkę poleca Pani na wakacje? Która pochłonęła Panią ostatnio najbardziej?

Dla graczy dorosłych polecam gry karciane – zajmują mało miejsca, więc nie będzie kłopotliwe ich spakowanie – nawet na dłuższy wyjazd, kiedy każdy centymetr sześcienny w walizce jest niezwykle cenny:

- dla 2 osób – *Star Realms*, wciągająca gra oparta na mechanice *deck-building* z kosmicznym tematem,
- grupa do 4 graczy – *Elementum*, szybka sprytna gra draftowa, w której zbieramy magiczne cząsteczki, do pokombinowania,
- większe grono (do 8 osób) – *Tajniacy*, słowna lub obrazkowa gra drużynowa, oparta o skojarzenia.

Wszystkie powyższe tytuły cechuje również wysoka regrywalność – każda rozgrywka będzie inna, dzięki temu się nie znudzi. Dla rodzin z dziećmi warto zabrać ze sobą *Dobble* – grę na spostrzegawczość, która mieści się w kieszeni. Polecam również *Hocki Klocki* – rozgrywka polega na tworzeniu odpowiednich konstrukcji z klocków, a same klocki mogą być użyte również do innych zabaw.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmowę przeprowadziła
Jolanta Oleksa
Zdjęcie: Anna Grychowska

Który komiks na wakacje poleca twórca komiksów?

Wczwercu Biblioteka Kraków miała przyjemność gościć Tomasza Samojlika – biologa i miłośnika przyrody, pracownika Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży, autora popularnych książek i komiksów. Jego ostatnia publikacja to *Ambaras* – opowieść o przygodach wilka. Tomasz Samojlik w Bibliotece Kraków poprowadził warsztaty komiksowe, które odbyły się w ramach projektu *Fantastyczny Kraków. Literatura w mieście i miasto w literaturze* finansowanego z budżetu Województwa Małopolskiego w ramach II edycji Budżetu Obywatelskiego, którego organizatorem jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna, a partnerem Biblioteka Kraków.

Korzystając z okazji autor odpowiedział na kilka pytań:

Jaki komiks był pierwszym, który Pan przeczytał?

Jeśli mnie pamięć nie myli, był to któryś z zeszytów serii *Gucio i Cezar* Bohdana Butenki, wypożyczony z biblioteki miej-

ga, który mieszka 200 kilometrów ode mnie. Na nastrój gwiazdno-wojenny, ale bez sztucznego słodzika wielkiej licencji, polecam serie *Descender* Jeffa Lemire'a i Dustina Nguyena oraz *Saga* Briana K. Vaughana i Fiony Staples. To fantastyka najlepszej próby. Na nastrój Mroźkowy oraz dla tych, którzy chcą tworzyć komiksy, ale martwią się, że nie potrafią narysować pleców konia i anatomicznie poprawnych mięśni łydki – wszystkie komiksy Jacka Świdzińskiego wydane przez Kulturę Gniewu. Autor dostał Nagrodę im. Henryka Sienkiewicza dla najlepszej popularnej powieści. Na okazję sentymentalnej podróży w dzieciństwo – *Kajko i Kokosz* oraz cała seria Tytusów. I tu już chyba uzasadniać nie muszę.

skiej w Hajnówce (gdzie zapisała mnie mama, jako sześciolatniego chłopca). **Który komiks jest Pana ulubionym? I dlaczego?**

Nie mam jednego ulubionego komiksu, lubię ich zbyt wiele, by móc wskazać jeden, pozostałe patrzyłoby potem z półki z wyraźnym wyrzutem na grzbiecie. Wskażę więc ulubione komiksy na różne okazje i nastroje. Na nastrój młodzieżowego, rozbrajająco-niewinnego fantasy – seria *Hugo* autorstwa Będu, bo to pięknie narysowana, klasycznie kadrowana i w dodatku bezkrwawa, co nie znaczy, że pozbawiona dreszczyku emocji, opowieść. Na wieczór słowiańskich guseł *Łauma* Karola Kalinowskiego, bo nie dość, że to perełka graficzno-scenariuszowa, to jeszcze stworzył go kole-

Który z komiksów poleciliby Pan na wakacje dzieciom? A który młodzieży?

Z mojego domowego doświadczenia wynika, że w kategorii dzieci zwyciężają *Smerfy*, ale te rysowane przez Peyo! oraz serie *Gnat* i *Amulet*. W kategorii młodzież serie *Sisters*, *Hilda* i świeżo wydany *Clifton*. Nieskromnie dodam, że moje komiksy, wszystkie bez wyjątku, są i dla dzieci, i dla młodzieży, nawet tej grubo po siedemdziesiątce. I idealnie nadają się na wakacje!

Przypominamy, iż wyjątkowo bogaty zbiór komiksów znajduje się w Filii nr 49 Biblioteki Kraków na os. Tyśiąclecia 42.

Tekst i zdjęcia: Jolanta Oleksa

Wystawy

Sprawy Joanny Zemanek

Sprawy to bogaty cykl, który tematycznie oscyluje między cielesnością żeńską a męską, wyrażony w kilku technikach artystycznych – fotografia na bawełnie lub jedwabiu, często z dekoracyjnym haftem oraz tusz na jedwa-

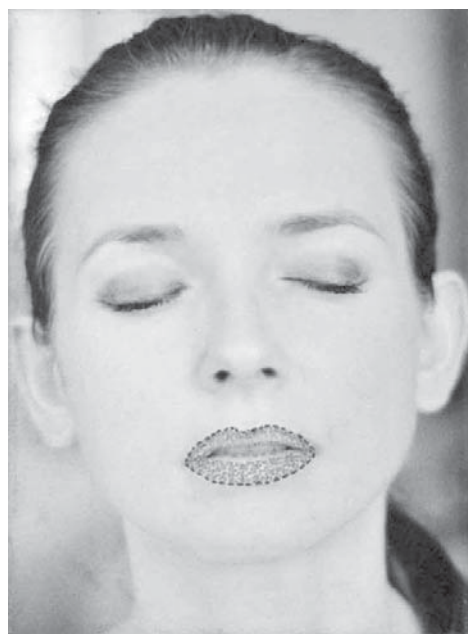
biu. Mamy tu do czynienia z poetyckim przekazem dotyczącym gender, gdzie pretekstem do artystycznego wyrazu jest ciało artystki oraz kwiaty. Niezwykle dekoracyjna lekka forma jest nośnikiem często silnych i za-

stawę będzie można obejrzeć już od dnia wernisażu, 28 czerwca, do końca sierpnia w Filii nr 25 Biblioteki Kraków przy ul. Fałata 2.

Serdecznie zapraszamy.

Joanna Zemanek –

rocznik 1979, uzyskała podwójny dyplom: z tkaniny artystycznej i malarstwa na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w roku 2005. Jest adiunktem na tymże wydziale w Katedrze Interdyscyplinarnej w III Pracowni Interdyscyplinarnej Tkaniny Artystycznej prof. Lilli Kulki. W latach 2001–2003 studiowała w Instytucie Historii Sztuki na UJ. W 2012 r. obroniła doktorat w dyscyplinie artystycznej sztuki pięknej na Wydziale Malarstwa w macierzystej uczelni. Uprawia malarstwo i rysunek, zajmuje się tkaniną artystyczną, tworzy obiekty, instalacje, filmy wideo, jest również kuratorem wystaw. Uczest-

kamulowanych emocji, bólu, cierpienia, wstydu, lęku, stłumionego głosu niemocy lub buntu wobec społecznie narzuconych ról. Daje się zauważyć silny kontrast między formą a treścią, gdzie w pierwszej chwili ulegamy urokowi estetyki dzieła, a potem odczytujemy jego tajemny przekaz. Tą niezwykle piękną i głęboką wy-

niczka ok. 80 wystaw zbiorowych oraz autorka 6 indywidualnych pokazów, laureatka wielu prestiżowych nagród międzynarodowych i krajowych.

Więcej o artystce i jej twórczości na stronie <http://joannazemanek.com/>

Barbara Zajązkowska

Miejsca niezwykłe. Heraklion i Knossos.

Kreta, największa z greckich wysp, z bogatą historią i kulturą, ongiś zasiedlona przez greckich bogów, herosów i słynnych królów. W czasach współczesnych stała się cenionym miejscem letniego wypoczynku turystów z różnych stron świata.

Wędrowkę rozpoczniemy w największym mieście Krety – Heraklionie, w którym znajduje się największa atrakcja turystyczna wyspy –

słynne Muzeum Archeologiczne. Zgromadzone artefakty prezentowane są w porządku chronologicznym, od epoki neolitu do okresu grecko-rzymskiego. Niezwykłe i cenne zbiory sprawiają, że obiekt staje się punktem obowiązkowym przed dalszą eks-

ploracją wyspy. Można tam zobaczyć: słynny Dysk z Festos, filigranowe posążki bogiń z węzami, rzeźbę znaną jako Akrobata, starożytne rytomy w kształcie głów zwierzęcych, Wazę Żniwarzy, Kubek Księcia, fragmenty fresków pałacowych z Knossos i arcydzieła sztuki rzeźbiarskiej z epoki starożytnej Grecji i Rzymu.

Po takiej dawce wrażeń ruszamy dalej w miasto. Jego historia jest długa i burzliwa. Początki sięgają 2000 roku p.n.e. Przypuszcza się, że w tamtych czasach była to osada pełniąca funkcję portu morskiego dla Knossos. W 824 r., gdy miastem zawładnęli Saraceni, Heraklion stał się gniazdem piratów, łupiących głównie bizantyjskie okręty. Dopiero w 961 r. wyprawa pod wodzą Nicefora Fokasa położyła kres ich zbrojeckiej działalności. Podczas oblężenia miasto zostało doszczętnie zniszczone. Rozpoczął się 250-letni okres dominacji bizantyjskiej. W 1204 r. Heraklion przechodzi w posiadanie Wenecjan. Miasto zostało sprzedane ponoć za tysiąc sztuk srebra. Jego nazwa po raz

kolejny uległa zmianie, miejscowość staje się Candia. Nastaje czas intensywnego rozwoju, bujnego życia kulturalnego, rozkwitu literatury i sztuki. Druga połowa XVII w. kładzie kres panowaniu Wenecjan, rozpoczyna się era dominacji Imperium Osmańskiego, czas za-

niebnań i upadku. W końcu XIX w. Kreta odzyskuje część swojej dawnej niezależności, a w 1913 r. Heraklion, wraz z resztą Krety, zostaje włączony do Królestwa Grecji. II wojna światowa jest kolejnym okresem, który powoduje silne zniszczenia. W wyniku nalotów duża część miasta została zburzona. Okres powojenny to czas odbudowy i intensywnego rozwoju, powrotu do historycznych korzeni.

Uzbrojeni w tę wiedzę, rozpoczynamy zwiedzanie. Najruchliwszy punkt miasta to Plac Wenizelosa, otoczony sklepami z pamiątkami i antykami, księgarniami oraz kafejkami z aromatyczną kawą. Centralnie położona fontanna Morosiniego jest symbolem miasta i dumą mieszkańców. Stanowi arcydzieło sztuki weneckiej. Swą nazwę nosi na cześć fundatora, namiestnika Francesco Morosiniego. Położony nieopodal ratusz to XVII-wieczna loggia, niegdyś miejsce spotkań weneckiej arystokracji. Kawałek dalej podziwiamy kościół Agios Titos z minaretem, przebudowanym później na dzwonnice. Twierdza, mury weneckie, Muzeum Ikon, Arsenał, którego zadaniem była ochrona statków przed sztormami i wiele, wiele innych zabytkowych obiektów dają świadectwo niezwykłej i zagmatwanej historii tego regionu.

Ruszamy w dalszą drogę. Wśród płataniny wąskich, hałaśliwych uliczek znajdujemy uroczę kawiarenki, restauracje, sklepiki zaopatrzone we wszystko. Miłośnicy smacznego jedzenia i regionalnych potraw z pewnością znajdą tu coś dla siebie. W końcu docieramy na bazar o typowo orientальnym charakterze. Stoiska uginają się od świeżych owoców, lokalnego miodu i wieńców z chleba – *kulura*. Pełni wrażeń udajemy się dalej. Przed nami obowiązkowy punkt każdej wycieczki, czyli wykopaliska w Knossos. Ta najsłynniejsza budowla Krety została odkryta przez sir Arthura Evansa w pierwszej połowie XX w. To tutaj, w jednej z jaskiń masywu górskiego ldy, narodził się gromowładny Zeus, władca bogów i ludzi. Zgodnie z legendą, góry Jouhtas wznoszące się nad wsią Archanes, położonej parę kilometrów dalej, są jego grobowcem. Najpotężniejszym zaś władcą wyspy był król Minos, syn Zeusa i księżniczki Europy. Udajmy się więc w gościnę do jego pałacu. Ta ogromna budowla zawierała ponad tysiąc zróżnicowanych pomieszczeń o przeznaczeniu sakralnym, administracyjnym, magazyny żywności, warsztaty rzemieślników, a nade wszystko spełniała funkcję apartamentów królewskich. Miejsce to sta-

nowiło centrum gospodarcze i polityczne regionu. Nade wszystko jednak kojarzymy je z tragiczną historią mitycznego Minotaura, potwora, pół człowieka, pół byka, mieszkańca zbudowanego przez Dedala labiryntu. Stąpamy ścieżkami herosa Tezeusza, szukając resztek nici Ariadny i wyobrażając sobie Dedala planującego ucieczkę, skrycie konstruującego skrzydła dla siebie i swego syna Ikara. Zwiedzanie obiektu rozpoczynamy standardowo od Zachodniego Dziedzińca, udajemy się przez Korytarz Procesyjny Drogą Królewską do części reprezentacyjnej, gdzie podziwiamy Salę Tronową, Apartamenty Królewskie, Wielkie Schody, teatr i dalej magazyny. Reprezentacyjne pomieszczenia pałacu ozdobione są wspaniałymi freskami, prawdziwymi arcydziełami sztuki. Ich oryginały podziwiać możemy w Muzeum Archeologicznym w Heraklionie. W Knossos znajdujemy ich kopie. Cały obiekt był samodzielnym bytem urbanistycznym. Posiadał system wodociągów i kanalizację burzową, niektóre zaś obiekty wyposażone były w łazienki z bieżącą wodą. Pałac-miasto funkcjonował znakomicie. Jego historia rozpoczęła się około 1900 r. p.n.e., kiedy to został wzniesiony obiekt. Dwieście lat później uległ zburzeniu, najprawdopodobniej na skutek trzęsienia ziemi spowodowanego wybuchem wulkanu na sąsiedniej wyspie. Na jego miejscu powstał drugi pałac, jeszcze większy i wspanialszy. Miasto rozbudowało się, przypuszczalna liczba mieszkańców w owym czasie sięgała 80 tys. Ostatecznego dzieła zniszczenia dokonało ponowne silne trzęsienie ziemi, które nastąpiło około 1400 r. p.n.e. Miasto przestało istnieć. 3300 lat później sir Evans i jego ludzie tchnęli w to miejsce nowe życie.

tekst: Anna Grychowska
zdjęcia: Michał Grychowski

Konkurs CZYTELNIK ROKU 2018/2019

Tove Jansson
Lato Muminków

„Muszę się uspokoić, inaczej
rozsadzi mnie ze szczęścia.
Za dużo tego jest...!”

NIE CZYTAŁEŚ?

WYPOŻYCZ W BIBLIOTECIE KRAKÓW,
ZOSTAŃ CZYTELNIKIEM ROKU!

Kalendarium krakowskie

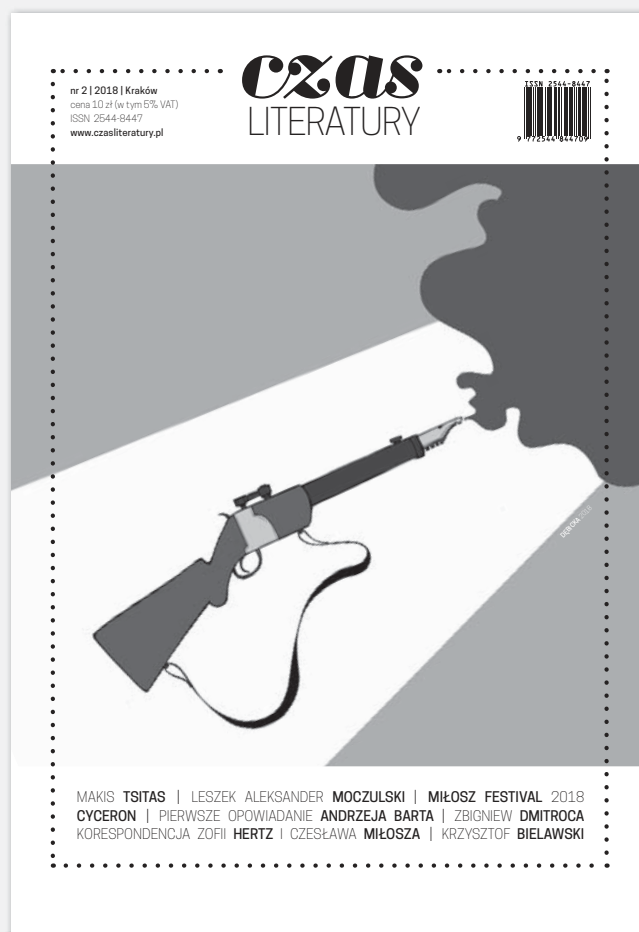
- 8.07.1968** – w Krakowie zmarł Franciszek Ksawery Pusłowski (ur. 16.06.1875 w Sèvres pod Paryżem) – ziemianin, dyplomata, kolekcjoner, tłumacz, poeta. Jego twórczość literacka to przede wszystkim poezja liryczna, inspirowana twórczością romantyków i symbolistów. Pisał również fraszki, komentując w nich aktualne wydarzenia polityczne, popularne skandale, dowcipy. Posługiwał się biegle kilkoma językami, pracował jako tłumacz przysięgły w Sądzie Okręgowym w Krakowie oraz jako lektor języków obcych na krakowskich uczelniach. Opiekował się rodzinną kolekcją dzieł sztuki, zgromadzoną w pałacyku przy ul. Potockiego 10 (obecnie ul. Westerplatte w Krakowie). Pałac ten odegrał znaczącą rolę w życiu towarzyskim Krakowa, był miejscem spotkań ówczesnej elity oraz gości władz miasta. Ostatecznie Pusłowski zdecydował się przekazać kolekcję jako dar dla Collegium Maius, Muzeum Narodowego oraz Muzeum na Wawelu, natomiast pałac przekazał Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. Mieści się w nim obecnie Instytut Muzykologii UJ.
- 21.07.1928** – w Brzozowie urodziła się Anna Kajtochowa (zm. 19.03.2011 w Krakowie) – poetka, powieściopisarka, dziennikarka. Pochodziła z Podkarpacia, ale związana była z Krakowem, gdzie mieszkała. Opublikowała kilkanaście tomów poezji oraz dwie powieści: *Babcia* i *Tamten brzeg*. Ponadto opracowała, opatrzyła przedmową lub posłowiem kilkadziesiąt książek, głównie poetyckich.
- 27.07.1998** – w Krakowie zmarł Kazimierz Mikulski (ur. 10.02.1918) – malarz, scenograf i rysownik. Przedstawiciel malarstwa metaforycznego, surrealistycznego, poetyckiego. Grafiki i rysunki publikował m.in. w tygodniku *Przekrój*. Był ilustratorem książek, m.in. przegód *Ferdynanda Wspaniałego* Jerzego Ludwika Kerna, bajek Bogdana Brzezińskiego, wierszy Antoniego Marianowicza. Występował jako aktor w teatrze Kantora, był też współzałożycielem teatru Cricot 2, a także wieloletnim scenografem i kierownikiem plastycznym Teatru Groteska. Przez całe życie związany z Krakowem, znany jako *Balzak*, był ważną i barwną postacią środowiska krakowskiego,
- 29.07.1908** – w Krakowie urodziła się Krystyna Pieradzka (zm. 21.01.1986) – historyk, mediewista, związana z Uniwersytetem Jagiellońskim. Współpracowała z redakcją *Polskiego Słownika Biograficznego*. Autorka m.in. prac: *Handel Krakowa z Węgry w XVI wieku*, *Zwizki Długosza z Krakowem* oraz *Garbary, przedmieście Krakowa*.
- 29.07.1938** – w Krakowie urodził się Andrzej Szczekliki (zm. 3.02.2012) – lekarz, profesor Collegium Medicum UJ, pisarz eseista i filozof medycyny. Zajmował się pracą naukową z zakresu kardiologii i pulmonologii. Był autorem i współautorem kilkuset prac naukowych publikowanych w czasopismach krajowych i międzynarodowych. Wydał również kilka monografii i podręczników. Oprócz tego był członkiem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. W 2014 r. ukazała się książka pt. *Słuch absolutny* – wywiad-rzeka przeprowadzony z prof. A. Szczeklikiem przez jego przyjaciela i wydawcę Jerzego Illga.
- 12.08.2008** – w Krakowie zmarła Halina Wyrodek (ur. 4.04.1946 w Olkuszu) – aktorka, piosenkarka. Była aktorką Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie oraz Teatru STU. Najbardziej utożsamiana jest jednak z Piwnicą pod Baranami, gdzie występowała w wielu przedstawieniach, stając się ważną osobowością kabaretu. Zapisła się w pamięci zwłaszcza piosenką *Ta nasza młodość*. Utwór ten w jej interpretacji stał się stałym punktem repertuaru i zarazem jednym z hymnów Piwnicy pod Baranami. W swoim dorobku artystycznym miała ponadto wiele ról granych w Teatrze Telewizji oraz filmach fabularnych.
- 15.08.1908** – w Turcie na Ukrainie (wówczas Polsce) urodził się Marian Promiński (zm. 19.01.1971 w Krakowie) – pisarz, krytyk literacki, tłumacz literatury anglosaskiej. Po wojnie zamieszkał w Krakowie. Pisał powieści, opowiadania, utwory dramatyczne, reportaże z podróży, szkice literackie, eseje. Jego twórczość cechuje zainteresowanie psychologicznymi mechanizmami ludzkich zachowań oraz dążenie do poznania ich uwarunkowań biologicznych i środowiskowych. Laureat nagrody miasta Krakowa (1961).
- 17.08.1938** – w Krakowie zmarł Konstanty Krumłowski (ur. 18.02.1872 w Kołomyi) – komediopisarz i satyryk. Niemal przez całe życie związany był z Krakowem. Zasłynął głównie jako autor wodewilów, wykorzystujących folklor miejski, m.in. *Królowa przedmieścia*, *Śluby dębnickie*, *Jaskółka z wieży mariackiej*. Jest też autorem sztuki historycznej o powstaniu krakowskim *Wolne miasto*. Napisał ponadto wiele jednoaktówek oraz tekstów kabaretowych i satyrycznych. Upamiętniony jest tablicą na Domu pod Nietoperzem przy Rynku Dębnickim 4 w Krakowie, gdzie mieszkał.
- 17.08.1948** – w Krakowie zmarł Kazimierz Czachowski (ur. 28.11.1890 w Łyszkowicach) – historyk literatury, krytyk literacki. Swoje teksty publikował m.in. w czasopismach: *Wiadomości Literackie*, *Gazeta Literacka*, *Czas*, *Kuryer Literacko-Naukowy*. Szczególnie interesował się literaturą polskiego pozytywizmu i modernizmu. Zgromadził obszerne dane dotyczące twórczości w okresie międzywojennym, był też autorem monografii wielu pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku oraz licznych prac naukowych.

23.08.1948 – w Świdnicy urodził się Stanisław Stabro, poeta, krytyk literacki, historyk literatury, profesor nauk humanistycznych związany z Uniwersytetem Jagiellońskim. Współtwórca, wraz z Julianem Kornhauserem, Adamem Zagajewskim, Jerzym Kronholdem, Jerzym Piątkowskim i Witem Jaworskim, grupy poetyckiej *Teraz*.

26.08.1938 – w Krakowie zmarł Teodor Axentowicz (ur. 13.05.1859 w Braszowie) – malarz, rysownik i grafik, profesor i rektor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, jeden z najbardziej cenionych artystów okresu Młodej Polski. Zdobył uznanie przede wszystkim jako portrecista, malarz pięknych kobiet, a z drugiej strony także jako autor scen rodzajowych, zwłaszcza tych pokazujących folklor huculski. Zajmował się także grafiką ilustracyjną i projektowaniem plakatów wystaw.

30.08.1938 – w Krakowie urodziła się Dorota Terakowska (zm. 4.01.2004) – pisarka i dziennikarka. Przez całe życie związana była z Krakowem, we wczesnej młodości blisko związana z Piwnicą pod Baranami. Początkowo pracowała jako dziennikarka w krakowskiej prasie, jednak to fach pisarski był dla niej marzeniem, do którego dążyła. Autorka książek m.in. *Córka czarownicy*, *Samotność bogów*, *Tam gdzie spadają anioły*, *Poczwarka* oraz powieści *Ono*, za którą otrzymała nagrodę Krakowska Książka Miesiąca (kwiecień 2003). Jej twórczość adresowana była w równym stopniu do czytelnika dojrzałego, jak i do młodzieży. Była żoną pianisty Andrzeja Nowaka oraz dziennikarza i dokumentalisty Macieja Szumowskiego, a także matką reżyserki Małgorzaty Szumowskiej oraz dziennikarki i pisarki Katarzyny Nowak.

opracowanie: Małgorzata Kosmala

CZYTAJ I ZAPRENUMERUJ

KWARTALNIK LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

CZAS
LITERATURY

Człowiek nauki czy poeta? – Stanisław Stabro

Stanisław Bryndza-Stabro urodził się 23 sierpnia 1948 roku w dolnośląskim miasteczku w Świdnicy. Dzieciństwo spędził na pograniczu Beskidów i Podhala w Makowie Podhalańskim. Jak wspomina w rozmowie z Józefem Baranem, pasje literackie mógł wynieść od matki Heleny z domu Sitarz, dla której literatura, opera i teatr były całym życiem. Książka była czymś najistotniejszym w jego domu rodzinnym, lecz prawdziwy początek podróży literackiej dla Stanisława Stabro miał miejsce w okresie licealnym. W przedmaturalnej klasie wziął udział w konkursie literackim, w którym został zauważony. Nagrodę odbierał z rąk poetki Beaty Szymańskiej, z którą zawarł pewnego rodzaju umowę. Dotyczyła ona tego, że młody poeta od czasu do czasu będzie przyjeżdżał do niej do Krakowa z nowymi wierszami.

W wieku 18 lat opuścił rodzinne miasteczko i wyjechał na studia polonistyczne na Uniwersytet Jagielloński. Po uzyskaniu magisterium w 1972 roku został zatrudniony w macierzystej uczelni. Jako poeta debiutował w 1967 roku w *Życiu Literackim*. Słusznie scharakteryzowała go Zofia Zarebianka na łamach dwumiesięcznika *Topos* (2017): *Należący do pokolenia Nowej Fali, współtwórca krakowskiej grupy Teraz, rówieśnik Barańczaka, Krynickiego, Kornhausera i Zagajewskiego, ale także Ewy Lipskiej, Jacka Bierzina, Józefa Barana czy Rafała Wojaczka, pozostaje Stanisław Stabro poetą osobliwym i w pewnym sensie samotnym [...] – raczej słabo opisanym i od początku pozostającym, jak gdyby z boku i w cieniu głośniejszych i bardziej ekspansywnych kolegów po piórze*. W 1989 roku został członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Do chwili obecnej wydał kilkanaście tomików poezji, m.in.: *Requiem, Dzień twojego narodzenia, Na inne głosy rozpiszą nasz głos* (Filia nr 55), *Ten wiersz, który ma na imię Polska, Pożegnanie księcia* (Filia nr 42), *Dzieci Leonarda Cohena* (Filia nr 2, 3, 21, 47), *Korozja, Życie do wynajęcia* (Filia nr 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15), *Oko Thery* (Filia nr 1, 3, 15). W latach 1989 i 1995 opublikował dwukrotnie *Wiersze wybrane* (Filia nr 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 21, 42, 43). Jest laureatem wielu ogólnopolskich konkursów poetyckich, a jego utwory były tłumaczone na język węgierski, rosyjski, francuski i niemiecki.

W 2009 roku otrzymał Nagrodę Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa.

W 1997 roku Stanisław Stabro habilitował się rozprawą o poezji współczesnej pt. *Poezja i historia: od Żagarów*

foto: Janusz M. Paluch

do Nowej Fali (Filia nr 2, 9, 32, 37, 40, 45, 53 i BG). Bada formy historyczne w prozie i poezji XX w., lirykę pokolenia wojennego, łącząc te zagadnienia z literaturą powojenną. Jest autorem książek: *Legenda i twórczość Marka Hłaski* (Filia nr 2, 6, 11, 20, 21, 28, 39, 40, 42, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56), *Poeta odrzucony* (Filia nr 2, 45, 54), *Chwila bez imienia* (Filia nr 2, 45, 53, 10, 48 i BG), *Literatura polska 1944–2000 w zarysie* (Filia nr 45), *Od Emila Zegadłowicza do Andrzeja Bobkowskiego. O prozie polskiej XX wieku* (BG), *Klasyki i nie tylko... Studia o poezji XX wieku*. Publikował liczne teksty w pracach zbiorowych o charakterze naukowym oraz na łamach: *Twórczości, Odry, Poezji, Życia Literackiego, Współczesności, Ruchu Literackiego, Nowej Okolicy Poetów, Toposu*.

W życiorysie Stanisława Stabro wyraźnie widać dwa wymiary: poetycki i naukowy. Godzenie tych dwóch ról jest bardzo trudne, jednak poeta, podczas wspomnianej rozmowy z Józefem Baranem, stwierdził, że wprowadził taki system, który pozwala mu w pewnych momentach być tylko poetą, a w innych momentach być tylko historykiem literatury. Uprawianie poezji jako takiej wymaga innego rodzaju wrażliwości niż praca naukowa. Stanisław Stabro stwierdził, że: [...] *poeta pisze swoją krwią, swoim życiem i swoim doświadczeniem*.

Tematyka jego wierszy to potwierdza, gdyż ewoluowała od poezji z czasów młodości przez wiersze egzystencjalne, refleksje podróżnicze do zwierzeń osobistych. Jednak w znacznym stopniu jest w nich szeroki kontekst, precyzja słowa i uniwersalizm, z pewnością zasługujące na głębszą lekturę.

Ludmiła Guzowska

Matka Ojczyzny

Mówiłaś mamó że będzie dom
a jest klatka
w domu wariatów –
wynajęty pokój

mówiłaś że będzie córka
a jest wspomnienie po niej
szary kłębek
ból

mówiłaś że będzie ktoś
a jest kobieta
która ze mną śpi
a potem odchodzi

mówiłaś że będzie blisko
a jest dalej
niż kiedykolwiek

mówiłaś że będzie życie
a jest
śmierć

Matko Ojczyzny

1973

Dzieci Leonarda Cohena

Zaśpiewaj nam zaprowadź nas
tam gdzie ulica jak struna
czysta gdzie gorycz jeszcze
nie zna goryczy w dnia
otwartego wilgotnych ustach
na łąkę jasną wśród
ciemnej nocy ze ślepą
śmiercią poza plecami
zaśpiewaj nam zaprowadź nas
tam gdzie ulica bez kurzu
jasna gdzie pamięć jeszcze
nie zna zagłady w dnia
zamkniętego milczących ustach
zaśpiewaj nam zaprowadź nas
w przeorany przez wiosnę
park gdzie nikt z nas jeszcze
nie znał zapłaty jak
struna czysta w domu zagłady.

Niemowa

Nie odpowie mi
Bóg
Sokrates
Seneka

ani niebo gwieździste nade mną
ani prawo moralne we mnie.

Siadam przed tobą
w szpitalu
wstydzę się swoich wierszy
i zadaję Ci
to pytanie

stare jak

śmierć.

Z peronu trzeciego

Z peronu trzeciego
Adam odlatuje do Nowego Jorku
Jerzy odjeżdża do Paryża
przesuwają się w oknie
płaczki żalobne.

Na największym cmentarzu Europy
pomiędzy Niemcami
a Rosją
o zmierzchu
czytam Senekę:

„ciało jest kajdanami
i ciasnym lochem
dla duszy”.

Nocna podróż do Jeruzalaim

Lecę nad moim życiem
do Jeruzalaim

kiedy płaczę

nad Turcją
rosyjska Żydówka z Hajfy
mówi mi
nu niczewo
niczewo
malczyszka

pod nocne skrzydło
wkrada się libański brzeg
świeci Ziemia Święta
a w pamięci nagle odmłodniałej
droga na ośle
przez Złotą Bramę

czy przyjmiesz mnie
schodzącego po stopniach powietrza
z litaniją
ladies and gentlemens

jestem znów tylko chłopcem
który wraca do Nazaret.

Wieczór grecki

Nad Kretą wschodzi księżyc
i na wieczorze greckim
grają „Dzieci Pireusu”.

Niezdarny Odyseusz
wśród Anglików Niemców i Szwedów
przestępuję w zorbie
z nogi na nogę
z nogi na
nogę.

Z otchłani podróży
– o Matko –
słyszę twój śpiew
i głos.

„Jak ja to lubię
to słońce co im świeci
niech bawią się jak dzieci
niech im nie będzie

9.04.1996

żał”.

Odejście poety. Jerzy Piątkowski (1943–2018)

11 czerwca 2018 roku, na krakowskim cmentarzu Rakowickim pożegnaliśmy, zmarłego 4 czerwca, Jerzego Piątkowskiego, poetę, tłumacza, twórcę wpisanego w krakowskie pejzaże. Urodził się 8 kwietnia 1943 roku w Nowym Brzesku. Debiutował w 1970 roku wierszami na łamach słynnej kiedyś warszawskiej *Poezji*. Publikował również w *Nowym Wyrazie*, *Studencie*, *Tygodniku Powszechnym*, *Współczesności* oraz w krakowskim *Życiu Literackim* i w wielu almanachach poezji.

Był autorem ważnych książek poetyckich, m.in. *Jak ryba na ostatnią wieczność: wiersze* (1976), *Cztery strony nieboskłonu: wiersze* (1980). *Ścieżka legen-*

dy: wiersze (1988), *32 utwory* (1998) w ramach serii wydawniczej *Poeci Krakowa* oraz wielu innych. Wychodziły one w tak renomowanych oficynach wydawniczych jak np. Wydawnictwo Literackie lub warszawski Czytelnik. Jerzy Piątkowski był również jednym z założycieli, legendarnej już dzisiaj, krakowskiej grupy literackiej *Teraz*, obok takich indywidualności jak Adam Zagajewski, Julian Kornhauser czy Jerzy Kronhold.

Poezja Jerzego Piątkowskiego, podobnie jak wiersze innych twórców formacji *Nowej Fali*, odzwierciedlała marzenia pokolenia urodzonego tuż po wojnie i niesionego przez wiarę młodości w lepszy, powojenny świat. Ich

bogiem była bowiem historia, która temu pokoleniu nie oszczędziła tragicznych sensów i szczególnych społecznych doświadczeń. Stąd może w liryce zmarłego poety tak ważnym przesłaniem była owa *mądrość goryczy*. Pogodzenie się z losem i z przemijającą postacią świata. I wiara twórcy w poezję, która, podobnie jak dobroć, ocalić może przed złem nie tylko poetę.

Stanisław Stabro

foto: Tadeusz Skoczek

Wybór najwyższego kapłana Jana Pawła II

Idę znad Wisły
gdzie poeci zawiązują śmierć o poranku
w chustę czterech wiatrów
pozdrawiają swego Boga wśród mgieł
na wielkim ołtarzu przyrody
i jak Symeon podnoszą prawdę
i ofiarowują
„znak któremu sprzeciwić się będą”

Idę z twoim imieniem jak z tarczą
zachęcony do udziału w wielkiej
Tajemnicy

Bo ty jesteś
Opoką
dzięki której dzieje się coś
Niewytłumaczalnego
Chleb przemienia się w ciało
Wino przemienia się w krew
Losy świata powolne są nie naszemu
Rozporządzeniu

Powróćmy do kamieniołomu
ludzkich serc
nienawiści żrącej jak soda

podartych butów pokory
zwykłego dnia
do śmiechu który pojawia się nagle
jak zimorodek nad strumieniem

Potem już do Ojczyzny

Noc jest wyrazista
i daleka

Lęk czuwania

Czy zdołam uniknąć pienistej kipieli
śmierci która podsypuje raz po raz
świeży proch czerwonej rafy

Czy zdołam uniknąć owych godzin
w których na siłę zechcą oblec mnie
w pokorę i wyrzeczenie się wszystkiego

Bo przecież przygotowałem siebie na ten czas
mówiąc: nie lękaj się
prawda często długo się mozoli
jak orzeł na ocienionym poddaszu chmur

Czy powinienem myśleć o lęku
właśnie teraz
kiedy zaczęły kłócić się trawy dojrzałych dni
kiedy nauczyłem się mieszkać
w sąsiedztwie pokrzyw i ostów
i kiedy wiem że w życiu dokonałem niewiele

Czy powinienem bać się porażenia błękitu
który oplata się co rano wieńcem
lejących ptaków

Czy powinienem bać się porażenia
sfery uczuć wyższych
narodu
i tego abym nie został
wyłamany
z szeregu walczących o wspólną
prywatność naszej świadomości
Czy powinienem zlorzeczyć w ciemności
jak wiatr czy – jedynie czuć
aby nie wygasło pulsujące ognisko
mojej gwiazdy

Okrutna pamięć

Pamiętałem z dzieciństwa rozbijając pierwsze
orzechy
że dziadek go nienawdził
Zwykłe potem pędziłem po proszki „z kogutkiem”
od bólu głowy

Po latach czas nadwyrężył pamięć po dziadku
wycięto orzechowe drzewa
a mimo to
rozpoznałem
dałbyś głowę że teraz w czci godnym jegomościu
podstarzałego pana Staszka

Rozluźniony wewnętrznie
może nadmiarem wypitego piwa
z łzą rozczulenia jaką wywołuje
chwilowa słabość
i przełamujące się draństwo

przesuwając szkło w spoconych dłoniach
skory do zwierzeń
zaczął nagle mówić o ludzkich
błędach

Niby nie miał im za złe
złe rozumianej
ideologii i
poznawczego dysonansu
Tak
chyba niepotrzebnie
bił
niektórych po głębie
łamał palce
wrywał paznokcie
nieosobiście
nie osobiście
Ważne było myślenie
grupowe
ten akt strzelisty wiary
Mimo wszystko ludzi mu żal
walczył z „plugawym karłem”
a oni byli tacy głupi
wybierali „samokrytykę”
przyznawali się do wszystkiego
Jak opętani
wyli
To było nie do zniesienia
To mogło zdarzyć się
wszędzie

Nie broniła go argumentacja
ekspiacja
chęć uporządkowania
za wszelką cenę
stanu narodowościowego
absurdalne wielkie liczby
Nie przemówiła za nim frontowa
koszula
która mogła wisieć w szafie
z ciemnymi blaszkami krwi
buty
które nie mogły prosić o
nowe rzemienie
manierka w której uskarżały się
ostatni łyk wody

ani wycięte orzechowe drzewa

Muzeum Podgórze uroczyście otwarte!

26 kwietnia miałam zaszczyt uczestniczyć w otwarciu kolejnego oddziału Muzeum Historycznego miasta Krakowa – Muzeum Podgórze. Placówka znalazła lokalizację w dawnym zajęździe Pod św. Benedyktem, przy ul. Powstańców Wielkopolskich 1. To już trzecie muzeum dzielnicowe, po Domu Zwierzynieckim i Muzeum Dziejów Nowej Huty. Poświęcone jest dawnemu miastu Podgórze, obecnie części Krakowa położonej na prawym brzegu Wisły.

Wernisaż otwarcia zaszczylił swoją obecnością prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski, przewodniczący Rady Miasta Krakowa Bogusław Kośmider, przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze Jacek Bednarz, prezes Stowarzyszenia PODGÓRZE.PL, aktywista, fotograf i dziennikarz Paweł Kubiształ oraz wielu wspaniałych gości. Gromadnie zjawili się mieszkańcy i miłośnicy Podgórze. Uroczystościom towarzyszyła piękna oprawa muzyczna w wykonaniu uczniów Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Bronisława Rutkowskiego. Znany aktor Radosław Krzyżowski w roli anonimowego podgórzezanina, cytował teksty ukazujące liczne walory Podgórze. Jak podkreślił dyrektor MHK, Michał Niezabitowski, Muzeum Podgórze to przede wszystkim inicjatywa mieszkańców.

Po przemówieniach nastąpiło przecięcie wstęgi – zrobili to wspólnie prezydent, pani Zofia Bednarska, potomkini Wojciecha Bednarskiego, twórcy Towarzystwa Upiększania Miasta Podgórze (1893) i mieszkańcy Podgórze.

Wystawa stała *Miasto pod kopcem Kraka* zajmuje parter – cztery sale i sień. Ekspozycja opowiada o dziejach terenów należących do miasta Kazimierz położonych na prawym brzegu Zakazimierki, gdzie w końcu XVIII w. powstało miasto Podgórze, późniejsza Dzielnica nr XXII Podgórze, obecnie część Dzielnicy XIII Krakowa.

Organizowane będą również wystawy czasowe, obecnie prezentowana jest *Wizja lokalna. Podgórze w oczach fotografów*, pokazująca prace Ignacego Kriegera, Mariana Plebańczyka i Henryka Hermanowicza.

tekst i zdjęcia: Joanna Muniak

Kufer Kasyldy

Kilka lat temu szukałam lektury, która pozwoli mi na chwilę zapomnienia i przeniesie mnie w inne, bardzo odległe czasy. Poszukiwałam książki dawno wydanej i przechadzając się wśród regałów skierowałam swój wzrok na tzw. cegłę. Była to książka *Kufer Kasyldy, czyli wspomnienia z lat dziewiętnastych*. Te 606 stron połączyłam w 3 dni. Czytając przeniosłam się do XVIII i XIX wieku, do różnych środowisk – arystokracji, ziemiaństwa, inteligencji i chłopstwa. *Kufer Kasyldy* to zbiór fragmentów autentycznych pamiętników dorastających panienek, mężatek, a także prekursorsek feminizmu. Wyboru dokonały Danuta Stępniewska, zasłużona bibliotekarka, i Barbara Walczyna, wstęp i noty biograficzne napisała prof. Maria Dernałowicz, pisarka, wybitna historyczka literatury. Tytułowy kufer Kasyldy pojawia się we wspomnieniach Heleny Duninówny (1888–1971, znanej niegdyś autorki powieści dla młodzieży). Był własnością jej mamy, ale wcześniej należał do Kasyldy Kulikowskiej, nauczycielki i działaczki niepodległościowej.

Kufer Kasyldy to cichy szum koronkowych sukien, szelest starego albumu z pożółkłymi fotografiami, westchnienia i uroczyste porwy serca, zachwyty i smutek, drobne rozterki i radości. Posłuszeństwo rodzicom, patriotyzm, zaręczyny z mężczyznami, których nigdy wcześniej nie widziały, szczerze wyprawy, zamążpójście, tak samo dotyczyły panien z wyższych sfer czy ziemiaństwa. Swoją złotą nić wspomnień jako pierwsza zaczyna snuć

śliczna, 13-letnia księżniczka Zofia Czartoryska, późniejsza Zamoyska. Kolejny pamiętnik pisze już dostojna, bo 60-letnia matrona – Henrietta z Działyńskich Błędoska. Wymienić też warto autorkę powieści, Klementynę z Tańskich Hoffmanową, pisarkę Marię Dąbrowską, malarkę Pię Górską, powieściopisarkę Narcyzę Żmichowską. Wieko kufra zamykają wspomnienia Marii Skłodowskiej-Curie. Książka ukazała się dwa razy, w 1974 i w 1983 roku w Naszej Księgarni.

Dziełem duetu Stępniewska i Walczyna jest także antologia *Godziny dzieciństwa*, ukazująca motyw dziecka na przestrzeni stu lat.

Dla dziewczynek, panien i dam lektura wskazana i polecana!

[Książka dostępna w Filiach nr 2, 3, 7, 21, 28, 39, 47, 48, 49, 51, 53 Biblioteki Kraków]

Joanna Muniak

Kufer Kasyldy czyli wspomnienia z lat dziewiętnastych, wyboru z pamiętników XVIII–XIX w. dokonały Danuta Stępniewska i Barbara Walczyna, Warszawa: Nasza Księgarnia, 1983.

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Ekslibris Anny Polony, krakowskiej aktorki Narodowego Starego Teatru, nieprzypadkowo ukazuje wielką artystkę sceniczną Helenę Modrzejewską – patronkę krakowskiej sceny narodowej. Prezentowany ekslibris powstał w pracowni Torill Elizabeth Larsen z Norwegii. Studiowała na Akademii Sztuki w Bergen oraz historię sztuki na Uniwersytecie w Oslo. Artystka zauroczona Polską, od 2003 roku często w swych pracach pokazuje motywy zaczerpnięte z polskiej kultury i sztuki.

Janusz M. Paluch

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków

sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)

e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Krystyna Wicińska-Liwacz, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Maria Mazur-Prokopiuk, Barbara Zajęczkowska